

AZ

ALSOZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1891. ÉVI ÁPRILIS HÓ 2—4. NAPJAIN

SÁROSPATAKON

TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

KÓNYA ANDRÁS,

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

Nyomtatta Steinfeld Béla, az ev. ref. főiskola betűivel.

1891.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1891. év április hó 2—4-ik napjain Sárospatakon tartott tavaszi közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1891. ápril 2—4. napjain tartotta meg szokott helyén Sárospatakon rendes tavaszi közgyűlését *Kopré Ferenc* esperes és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt, számos egyházi és világi ügybarátok közreműködésével.

Nevezetesen jelen voltak az elnökségen kívül:

Bodolai József, Keresztúri József, Zombori Gedő, Tóth Lajos, Geesei Péter papi; Bódogh Károly, Szinyei Gerzson, Vecsei Oláh Miklós, Meczner András, világi tanácsbírák, Bálint Dezső, sárospataki, Abahúzy József, lizskai, Czike Ferenc t.-ladányi Hézser Emil tálljai, Török István lácai, Farkas Lajos, vajdácskai, Pálócy József mádi, Miskolci József, kispéteri, Baeszkai Károly n.-kövesdi, Végh János k.-kövesdi, Zitás Bertalan pthrügyi, Zitás István dobszai, Fürjész Tamás lukai, Kovács János v.-ujfalusi, Horváth János tokaji, Ölbey János rozvágyi, Sohajda János k.-helmei, Lábos István petrahói, Körösi György nagygyéresi, Páricsy József cigándi, Besztercei Béla bereckii, ifj. Olajos Pál kati rendes; Erdélyi József, Burtha József, Fodor György, Somogyi József, Kovács István, Réz László segédlelkész, Gércs Károly tanító képviselő, Dezső Lajos sárospataki, Juhász János gesztelyi, Bodnár Ferenc v.-ujfalusi, Patuki János kir. helmei, Szabó János kiskövesdi, Simon János dobszai, Ballók József nagyvárkonyi, Fekete Sámuel lukai, Deák József ricei küldöttek, Kónya András fő-, Czinke István, Komjáthy Gábor papi, Dr. Keső Géza világi jegyző.

1. Esperes úr buzgó alkalmimája után, melyben Isten segedelmét és áldását esdé összegyülekezésünkre és tanácskozásunkra, egyházmegyei gondnokunk lelkes beszéddel nyitotta meg gyűlésünket, melyben hivatkozva az elkeresztelési vita által felvetett hullámokra,

egyetértő működésre hívja fel egyházunk minden tagját, de különösen annak órállóit. Beszédét egész terjedelmében adjuk amint következik:

Nagytisztelű egyházmegyei közgyűlés !

Az elmúlt években egyházmegyénkben két nevezetes intézmény lépett életbe: az egyházmegyei lelkész özvegy-árvagyámintézet és az egyházmegyei számvevőszék.

Az egyházmegyei lelkész özvegy-árvagyámintézet hivatva van az elhalt lelkészek özvegyeinek és árváinak anyagi jólétét biztosítani. Igaz ugyan, hogy ezen egyesület megalakulása — kivált az első években, különösen az alapdíj lefizetése által — a lelkészeket szokatlan magas befizetésekkel terhelte meg; mindazáltal tekintetbe véve ezen egyesület jótékony és humánus célját, ezen áldozat az elérendő eredményhez képest csekélynek tűnik fel. Ezen intézet megalakulása óta elaggott és nehéz betegségekkel küzdő lelkészeink legalább azon megnyugvással vehetnek végbúcsút családtagjaiktól, hogy azok haláluk után nem lesznek elhagyatva, mert van egy egyesület, a mely őket segílyezi; van egy egyesület, a mely az ő anyagi megélhetésüket biztosítja, ezen egyesület az alsózempléni egyházmegyének lelkészi özvegy-árvagyámintézete. — S ha meggondoljuk, hogy ezen intézmény legalább részben oly segílyt nyújt, hogy munka és szorgalom mellett a hátra maradt családtagok tisztsségesen megélhetnek: valóban meg vagyok győződve a felől, hogy ezen üdvös eredményeket szem előtt tartva, nincsen az egyházmegye lelkészei között senki, még a ki családtalan, vagy pedig gyermekei nagykorúak is, s így ezen intézet jótékonyosságát már nem élvezhetik, hogy a legnagyobb örömmel ne áldozna ezen egyesületnek s teljesítve ezen kötelességét, szívéből ne örülne annak, hogy az ő fillérjei is alapját képezik azon intézményeknek, melynek célja az árván maradt családtagok jövőjét anyagilag biztosítani.

Másik intézményünk az egyházmegyei számvevőszék. Ez intézmény ezen évben a második ülését tartja s másodszer vizsgálja át az egyházlátogatóság által beküldött gondnok számadásokat, melyek az egyházmegyei közgyűlés határozata értelmében kötelezővé tett ívek szerint lettek kiállítva. Ezen gondnoki számadások még ezen második évben sem mentek minden hibától, így pl. a bevételi rovatoknál megkivántató ellennyugták sok egyházban hiányoznak, s így a bevételi, mint a kiadási tételeknél több oly tételek fordulnak elő, melyek oda nem tartoznak; továbbá a csoportosítások többek által tévesen használtattak. Különben ilyen apró hibáktól eltekintve állíthatom, hogy a számadásoknál ezen második évben általában nagy előhaladás jelezhető.

Jelen évben a cigándi kört látogattam meg egyházlátogató társaimmal együtt, s ide vonatkozólag örömmel jelezhetem, hogy ezen körbe tartozó egyháztagok szívében az egyházas buzgóság és áldozatkészség tüze fennem lobog; mert míg egyrésztől a hívek minden egyházban tömegesen hallgatják az Isten ígését, másrészt

ről a legszegényebb egyháztagnak is szívesen hozza áldozatul fillérré az egyház oltárára. Erről leginkább meggyőződünk a gondnoki számadások bevételi rovatainál, melyekben »Isten dicsőségére történt adakozások« címe alatt minden egyházban tekintélyes összegek fordulnak elő. A többi egyházak közül különösen ki kell itt emelnem a lukai és karosi egyház híveit. E két egyháznak úgy szólván semmi nemű vagyona sincsen, melynek jövedelméből egyházi kiadásait fedezhetné; hogy mégis az egyház adósságokba ne süllyedjen, a hívek a szomszéd birtokosoknál munkálatokat vállaltak fel, s az így keresett összeget egyházuk pénztárának ajándékozták. Ily munkálatokból a lukai egyház hívei 210 frtot, a karosi egyház hívei pedig 261 frtot kerestek és ajándékoztak egyházuknak. Méltán megérdemlik, hogy őket itt az egyházmegyei közgyűlés színe előtt ezen áldozatkészségökért kiemeljem, s teszem ezt azon reményben, hogy a jó példát a többi egyházak hívei is követni fogják.

Egyházi épületeink e körben meglehetősen állapotban vannak, csakis kisebb hiányok azok, melyek újítást és javítást igényelnek. Így Lukán, Ricsén és Lácán a tanítói lakok rozzantak, Karádon a lelkészlak padlózata teljesen el van korhadva, Karoson és Örösön templomok igényelnek kisebb javításokat, N.-Rozvágyon a lelkészi és tanítói lakok s általában az összes melléképületek javítást igényelnek.

Építkezések e körben csak kisebb mértékben történtek. Nevezetesen Örösön a tanítólak és lelkészmagtárja újonnan fedetett, Czigándon a tanító részére új magtár építetteti.

Belhivatalnokaink fizetése nem jött be oly pontosan, mint azt a szentesi körben tapasztaltam, miután azonban ezen hátralékok nagyobb összegre nem rúgtak, elegendőnek tartottuk e hátralékok behajtását a legszigorúbban elrendelni.

Iskoláink az osztályozás tekintetében e körben nagyon különbözők. Sajnosan kell ugyanis felemlítenem, hogy e körben két gyenge iskola van, a karasai és lukai. Azonban viszont találtunk 3 iskolát, melyek szellemi állásra nézve a legmagasabb igényeket is kielégíthetik. E tanítók, kiknek iskoláit a gyermekek szép és értelmes feleletei miatt alig voltunk képesek elhagyni: a cigándi, karádi és örösi. — Egész szívemből örvendek azon, hogy őket a nt. egyházmegyei közgyűlés előtt megdícsérhetem s szívemből kívánom, hogy az Isten őket a további munkára erővel, kitartással segítse meg.

Nem hagyhatom azonban említés nélkül, hogy e körben egy olyan gyakorlat van szokásban, melyet másutt nem tapasztaltam. Ugyanis, midőn a karádi egyház gondnoki számadásait vizsgáltuk, annak kiadási rovatai közt egy ilyen tételre akadunk: »Tanítói értekezlet tartására egy hordó bor 25 frt, enni valók 21 frt.« Természetesen ez figyelmünket felkeltötte, s midőn az előjáróktól e kiadási tétel felől magunknak magyarázatot kértünk, következő felvilágosítást nyertük: »A cigándi körben régóta oly módon tartanak a tanítói értekezletek, hogy minden évben más más egyház

tartja saját költségén a tanítói értekezleteket s e kör ezen gyakorlatot akképen sanctionálta, hogy felszólította az egyházak presbitériumait, vajjon a tanítói értekezletnek ily módon tartásában megnyugosznak-e? s a beérkezett 11 szavazat közül 10 egyház szavazata elfogadta ezen gyakorlatot. — Mivel pedig az 1879-iki őszi egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 42-ik pontja alatt egy oly határozatot hozott, mely meghagyja, hogy a tanítói értekezletek mindig az illető tanítók költségén tartassanak, s minden egyház tartozik saját tanítóját fuvarral ellátni, és saját pénztárából 1 frtot az ellátásra kifizetni: felkérem ennél fogva a nt. egyházmegyei közgyűlést, hogy midőn a cigándi járás egyházlátogatásának jegyzőkönyve fel fog olvastatni, legyen szíves kimondani, vajjon belenyugszik-e abba, hogy egy értekezleti kör más módon tartja tanítói értekezleteit, mint a többi négy; vagy pedig az egyházmegye fenti határozata értelmében kötelezőleg hagyja meg, hogy mind az 5 körben egyöntetűen tartassanak a tanítói értekezletek.

Örömmel értesültem arról is, hogy az egyházmegye alsó részén egy igen fontos egyesület alakult, nevezetesen a »Harangod-hegyaljai-lelkészi értekezleti kör.« Többször hallottam több lelkésztől panaszképen felemlíteni, hogy egyes lelkészeinket és egyházunkat érdeklő dolgokat nagyon szeretnének lelkésztársaikkal megvitatni; azonban az egyházmegyei közgyűlést kivéve, arra, hogy a lelkészek tömegesen összejöjjenek, semmiféle alkalom nem adott. Egyházmegyei gondnokká lett megválasztásom után több egyházmegyebeli lelkész előtt kifejeztem azon óhajomat, hogy nagyon szeretném, ha az egyházmegye több szakaszra oszolva, — minden szakaszban egy lelkészi kör alakíttatnék, sőt egy ízben meg is kíséreltem egy lelkészi kör megalakítását. Azonban ezen vágyam mindezideig teljesületlen maradt. Azért szívemből üdvözlöm ezen megalakult egyesületet s ígérem a nt. egyházmegyei közgyűlésnek, hogy mint az egyházmegye gondnoka, mint bodrogközi lakos, a kezdeményezést kezeimbe véve, igyekezni fogok a Bodrogközön hasonlószerű lelkészi értekezleti kört alakítani.

Örömmel értesítem a nt. egyházmegyei közgyűlést, hogy nékem és nagytitiszteletű elnöktársamnak azon kérését, hogy egyházmegyei irattárunk elhelyezésére a főiskola egy szobát adjon rendelkezésünkre, a főiskolai igazgató-tanács teljesítette.

Ezek azon egyházmegyénket érdeklő dolgok, melyeket szükségessé tartottam a nt. egyházmegyei közgyűlés tudomására hozni.

Bocsánatot kérek a nt. egyházmegyei közgyűléstől, hogy türelmüket ily sokáig igénybe veszem, s hogy megnyitó beszédem ily hosszúra nyúlik, azonban kénytelen vagyok még egy sajnós körülményre figyelmeztetni, mely a múlt évben az országban, különösen az országgyűlésen folyt le.

Mindnyájunknak eleven emlékében van még bizonyynyal azon elkeseredett vallási vitatkozás, mely a múlt év november havában az országgyűlésen az úgynevezett elkeresztelési kérdésben folytatott. Ezen élénk és elkeseredett harcot egy vallásfelcselezet főbb nagyságai indították a vallás- és közoktatási miniszternek azon ren-

delele ellen, melyet az, az elkeresztelési kérdésben hozott, mely rendelet voltaképen egy Magyarországon létező egyházfelekezetnek sem nyújtott semmiféle előnyt, csakis a törvény végrehajtását foglalta magában. A mai előhaladott korban egy törvény és igazságos rendelet ellen egy vallásfelekezet főbbjei által indított támadás, véleményem szerint, nem jelenthet mást, mint némely fanatikusok azon ferde felfogását, hogy van Magyarhazánkban egy vallásfelekezet, mely a saját egyháza részére a többi vallásfelekezetek rovására külön előjogokat követel, hogy a többi vallásfelekezeteket saját egyházával nem tekinti egyenjogúaknak. Hogy mi protestánsok mindig a vallás egyenlőségnek és vallás-szabadságnak voltunk előharcosai, azt bizonyítja már csak azon körülmény is, hogy mi míg egyrésztől örömmel hajlottunk meg a vallás- és közoktatásügyi miniszternek ezen rendelete előtt, melynek inteniója volt a vallás egyenlőségnek áldásos magvait elhinteni, másrésztől nem ismerjük el azt, hogy létezzék Magyarhazánkban egy vallásfelekezet, mely felettünk, vagy bármely más vallásfelekezet fölött is privilegiumokat élvezhessen. Minden bizonynyal ezen vallási elkeseredett viták nagyon szomorú árnyékkal fogják a felvilágosodott 19-ik század utolsó évtizedét beborítani. De éppen azért, mert e téren nem mi voltunk a kezdeményezők, visszahárítjuk ezen miseriát azokra, kik annak indító okai voltak. Nagyon csodálódik, ki azt hiszi, hogy minket protestánsokat ezen támadások gyöngtettek, vagy megfélemlítettek, ellenkezőleg csak fokozták az egyházunk iránti érdeklődést, s tétlenségükből felébresztették s tette serkentették még azon protestáns világi egyháztagjainkat is, kik az egyházi élettől elvonulva, nem tartották alkalmasnak az időt arra, hogy tekintélyüket egyházunk érdekében latba vessék, s hogy munkásságukat egyházunknak felajánlják. Miután azonban tartani lehet attól, hogy ezen megkezdett támadások még csak előjátékát képezik a jövőre készített, esetleg viharosabbá válható jeleneteknek, s miután tudjuk, hogy nekünk protestánsoknak semminemű egyházi vagyonunk nincsen, melyre támaszkodhatnánk: kell, hogy e jelenség bennünket vigyázatra serkentsen. Véleményem szerint csakis az összetartás és az egyházunk iránti meleg érdeklődés az, mely minket minden bajtól megmenthet. Az összetartás, mely a protestáns egyházat jellemzi; az egyházunk iránti érdeklődés, mely protestáns férfiaiunknak mindenkor kiváló erénye: ezek lesznek képesek minket minden támadástól megvédelmezni, s ezen biztos tudat adja meg nekünk azon erőt, hogy egyházunk fejlődése cél minden körülmények között s minden időben nyugodtan nézhetünk.

Ezeket átérezve, felkérem önöket is, mint az egyházmegye lelkészeit, mint egyházunknak őreit: ne engedjék, hogy egyházunkban e kérdésben a legkisebb engedmény vagy elnézés történjek, Nekünk nincs okunk senkitől sem félni, mert mi mint hű alattvalók az ország törvényeit mindig tiszteletben tartottuk, s nem hiába nevezik vallásunkat magyar vallásnak, mert egyházunkat méltán tekintheti mindenki úgy, mint az ország védbástyáját, mely gátat vet a nemzetiségi törekvéseknek: másrésztől mindenki elismerheti

azt, hogy a magyar szellemnek első sorban a magyar reformált egyház volt terjesztője és fentartója,

Most felkérem önöket, úgy a magam, mint elnöktársam nevében is, legyenek szivesek tapasztalt bölcseségökkel nekünk a gyűlés vezetésében segítségünkre lenni. Szívesen üdvözölve a jelenlevő tagokat, a gyűlést megnyitom.

2. Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után még tanácskozásaink megkezdése előtt közszeretettel és tisztelettel környezett Esperesünk olvasta fel egyházmegyénk egy évi történetét s az egyházak anyagi és szellemi állását általánosságban feltüntető jelentését, melyet szintén egé z terjedelmében jegyzőkönyvbe véve, ide iktatunk.

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Mielőtt egyházmegyei beléletünkben a közelebb múlt évfolyamán felmerült nevezetesebb mozzanatokot évszakos jelentésemben felölelve kiemelném, megfogja azt nekem engedni a n. t. közgyűlés, ha el nem zárkozhatva a közel múltban egyházunk körén kívül feltűnedezett mozgalmi jelenségek elől. azokat egyházunkra igaztalanlag kiható vonatkozásokban megérintve, figyelem ébresztésül avagy csak azokra nézve is felidézzem, a kik itt gyülekezésünk körében e lázas mozgalmak baljóslatú irányzatával kevésbbé ismeretesek.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül egy ily alkalommal mi sem n. t. közgyűlés azon mozgalmakat, melyek a római kath. klerus körében a közelmúltban megindultak, s ellenmozgalom hiányában napról-napra élesebbé erősödve folynak, s míg egyrészt az állami törvényhozás tekintélyét veszélyeztetik, másrészt e mozgalmak éle a protestantismus ellen van ugyan főleg irányulva, de e mellett az, az állam törvényes kormányát is mélyen sérti.

Nem lehet céloim azonban a t. közgyűlés becses figyelmét hosszasan fárasztani az ellen táborban feltűnedezett mindazon mozgalmi mozzanatok felidézésével, melyek mint felekezet közti törvények ellen irányult lázas izgatások, nem csak a protestantismus, hanem az előhaladott kornak vívmányait, a gondolat s lelkiismeret szabadságát s a jogi államot fenyegetik, ha egy részről az állami hatalom, másrésztől protestáns egyházunk hitbuzgó órállói hivatásuk magaslatára felemelkedetten el nem tompítják a támadók fegyverének élet, s a törvény korlátai között mindent el nem követnek arra, hogy az országos törvények mindenki által tiszteletben tartassanak.

S ez oldalról az államhatalom van hivatva, az egész hazára is vészthozó ezen lázas áramlatnak gátat vetni. S ha az előlekből szabad ítélkezünk, országunk törvényhozó testülete tagjainak bölcsességébe s hazaszeretetébe bízva, jól esik meggyőződnnünk a felől, hogy a zavargó Clerus (retrograd) irányzatának eszközeivé nem törpülnek alá.

De más részről is fenyegetve vagyunk t. közgyűlés — a hol erős actiora van szükségünk, s erőnk teljes kifejtésére kell törekednünk. Vészt rejtő idők előjeleit láthatjuk már is feltűnedezni az

egyházpolitikai láthatáron. Róma központosított erőivel nekünk is központosított erőket kell szembeállítanunk. Mely célra nélkülözhetlenül szükséges a szellemi és anyagi támogatás. A klerikális egyház feles számú irodalmi társulatok feltartása s működési körük folytonos szélesbbitése útján, oly hátalmi erővel ellátottan száll ki ellenünk a harci síkra, hogy a védelmi küzdelmet csak összes erőnknek egyesítésével kezdhetjük meg ellene. A protestantizmus, mely itt hazánkban is a szellemi erő életre ébredésének köszöni létrejöttét — a szellemi versenytéren csak azon esetben vívhatja harcát a diadal reményével, ha a benne kétségen kívül rejlő szellemi erőt a már megalakult, — s eddigi munkásságával is már életképességét eléggé beigazolt protestáns irodalmi társaság feltartásával s nemes irányú céljainak pártoltatásával nyilatkoztathatja ki; kötelességemnek tartom ennél fogva felhívni erre a közfigyelmet s egyházunk ezen magasztos ügye iránt közérdeklődést ébreszteni, felkérve a n. t. egyházmegyét, hogy ezen nagy szellemi vállalkozás pártfogolásánál értékestse befolyását; s miután a lelkészársaim ezen társaság múlt évben kiosztott évkönyvéből is meggyőződhetek, életképessége mellett fenkölt munkássága nemes irányzatáról, — az eddig még távol maradtak is sorakozzanak rendes vagy pártoló tagjaiul s jobb módú világi egyháztagjaink díszes sorából is igyekezzünk e nagy horderejű ügynek jobbainkat megnyerhetni. Ha kedvezőbb helyzetbe tudjuk hozni a társaságot, ha egyházmegyénként, nem mint nálunk is 5—6 egyén, hanem a lelkészi kar tömeges támogatásával lesz pártolva, — meg fogja indíthatni a népies kiadványokat is, hogy táplálékot nyújthasson köznépünknek, s egyházunk nagyjainak és nagy alakjainak történetrajzát tárván eléjük, — De e nemes célzat minden esetre csak is nagyobb jelentékenyebb pártoltatás által lesz elérhető. — S ha valaha szüksége volt, úgy most van szüksége ev. ref. egyházunknak erői összpontosítására, tagjainak közreható egyetértésére, — kércm azért közgyűlésünk t. tagjait, különösen lelkész társaimat, méltóztassanak tettelegesen pártolásukkal tanúsítani a szent ügy iránti érdekeltségüket, s már itt a gyűlés tartama alatt kijelenthetik tagsági nyilatkozatukat, egy e célból a társaság titkárától hozzám megküldött gyűjtő ívre sajátkezűleg megkivánt aláírás által.

És most mind ettől immár eltekintve és saját belkörű életünk legérdeklőbb mozzanataira fordítva figyelmüket, mindennek előtt örömmel jelenthettem, hogy a mit kegyes óhajítás képen anynyiszor hangsúlyoztam évszakos jelentésemben, egyházmegyénk alsóbb vidékén mult év december 18-án »Hegyalja-harangodó kör« cím alatt megalakult lelkészi értekezletünk, s be is mutatja a közgyűlésnek jóváhagyása végett alapszabályait: azon közóhajítás nyilváníttásával alakult meg, hogy egyházmegyénk bodrogközi felső vidékén testvértársaink is alakítandanak ily értekezleti kört. Óhajtandó is, hogy úgy a lelkészek, mint a tanítók is ily értekezletet tartsanak, mert egyházunknak a nemcsak egyházi, hanem magyar állami szempontból is oly fontos népnevelésnek, sőt önmaguknak a lelkészeknek és tanítók érdekei is követelik az ily értekezlet alakítását s céltudatosan működését. — S hogy időnként

tudomást vehessen n. t. egyházmegyei hatóság, — néptanítóink értekezleteinek működéseikről is, kérem a n. t. közgyűlést azon régibb határozatát megújítani, hogy népiskolai tanügyi bizottságunk a tanítói értekezletek jegyzőkönyvét bekívánva, azoknak működéséről constatált jelentését őszi egyházmegyei gyűlésünkre állandóul beterjeszse.

A mi pedig általánosan egyháztársadalmi helyzetünket illeti, a fény pontok mellett több helyett árnyvonások is észlelhetők. Az egyházak felvirágzásának anyagi és szellemi erőben emelkedésének kitűzött célja elérhetésének nélkülözhetlen feltétele, a belső hivatalnokok presbiterium s egyháztagok között való békés viszony. Gyülekezeteink körében egy, kettő kivételével, az egyháztagok s belhivatalnokai között béke, egyetértés honol, ezeknél haladás erősödés észlelhető. Egyházközségeink legnagyobb részében a valláserkölcsei élet nem lazult, sőt emelkedett, s legtöbb helyütt a hívek az idők nyomasztó volta dacára, illetékiüket befizették. Oly helyeken azonban, melyekben az önfentartás egyedüli eszköze a szőlőművelés volt, a pusztító phylloxera különösen hegyaljai egyházainkat is tönkre tétellel fenyegeti, vagynak egyházak, melyek a belhivatalnokoknak kötelezett fizetési illetéket túlterhelő helyek érezvén magokra nézve, a mint erről tudomást fog vehetni a t. közgyűlés, a teher könnyítés engedélyezéseért, egyházmegyei hatóságunkhoz folyamodnak.

Egyébiránt a vallásos hitbuzgóságot legtöbb egyházainkban az adományozások és építkezésekben is nyilatkozott átdozatkészség a múlt év folyamán is eléggé nyilván tanúsítja. A közös munkavállalat Tárkányban 274 frt 80 krt. Lukán 210, Karosban 225, Nagykövesden 180, Vajdácskán 96 frtot jövedelmezett az egyháznak. A kegyadományok között ki kell emelnünk apostoli királyunk ő Felségének azon atyai indulatról tanúskodó kegyességét, hogy a vallás erkölcsi élet emelése céljából a mádi egyházat 150, b. keresztúrit is 150, a pthrügyi egyházat pedig 200 frt Felség adományban részeltette. Mint kegyeletes adományozást kell itt is jeleznünk Bereckiben Meczner Ilona öngygsa mintegy 25 frtig önkészítette díszes úrasztali terítő becses ajándékát. Jelentékenyebb adományozásúl tüntethetjük fel Mád mintegy 700 frtig gyűjtését, Pthrügyön az egyháztagoknak az új lelkész lakra 1037 frt 50 krig befizetett adományozását. Tarczalon Békási Mihály 500 frtra becsült földadományát; Tarkányban a regale kártalanítás folytán közös birtokul maradt 4 kataszt. hold földnek tulajdonjoggal az egyháznak átadását. A múlt évben befolyt adományok összege — a mint az részletezve is elő lesz adva az egyházkerületi gyűlés jkönyvében 9627 frt 27 kr. Építkezésekre kiadott összeg pedig 13137 frt 73 kr. Legjelentékenyebb ezek közt a pthrügyi újonnan épített lelkészlak, melynek költségeül 2200 frt jeleztetik.

A konvent által múlt évben segélyezett egyházaink közül Kis-Dobsza leégett temploma felépítésére 300, — a szintén tűzkárvallott n.-géresi 200, Kiskövesd 100, Szentés 150; és Sima iskolája befejezésére 100 frttal segélyeztetett. Tőkés segélyezésre a lelkézi javadalmazást illetőleg fel lettek véve a tolcsvai és hogykai egyház 50

frt évi járulékkal, hogy a folyó évi konventi gyűlés elé kik lettek lelkészeink s egyházunk közül segélyeztetésre ajánlva, őszi közgyűlésünk jegyzőkönyvében elsorolvák.

A segélyeztetések sorrendében jelezniem kell ezután egyházmegyénk részére az egyházkerület által kiutalványozott beszámolást is. Az itt bemutatott püspöki utalványozás szerint kiutaltatott az államsegélyből 300 frt; Baldácsi-alapból 200; Nagy-Gedeon-alapból szintén 200, a hollandi pénztárból 80, — szükösi pénztárból 40 frt, a szegényebb lelkészek s tanítók részére 8 frt 35 kr; összesen 828 frt 35 kr. Hogy miként lett ez a segélyért folyamodó egyházak s egyének között az egyházmegyei domeszt. számvevő-bizottság által megosztva, az itt szintén bemutatott ívalapból felolvashatjuk. A felvételi nyugtázások január hónapban főtiszt. Püspök úrhoz lettek beküldve. A konventi és egyházkerületi segélypénzek összege 1778 frt 35 kr.

Beszámolásunk sorrendében jelezniük kell továbbá az 1890. évre befolyt, s a földhitelintézethez beküldött közalapot illető járulékokat is. Be kellett volna folyni a bevallási ívek szerint 1890 évre tett ajánlatból 1692 frt 60 krnak, s bejött 1432 frt 40 kr; hátralékba maradt 260 frt 20 kr, az előbbi évekről felmaradt hátralék 455 frt 10 krból törlésbe hozatott 20 frt, befizettetett 292 frt 30 kr, s még ebből is hátralékul fenmaradt 142 frt 80 kr. Perselypénz és váltásdíjban befolyt 32 frt 80 kr. Ezen kimutatás szerint befolyt összesen 1757 frt 50 kr; melyből 2 frt 30 kr a portókra levonatván, beküldetett a földhitelintézethez a mult 1890-ik évről 1755 frt 20 kr, hátralékul maradt még fel e folyó évre 403 frt. Hogy a f. évi bevallások mennyivel szállanak alább a mult évinél, azon egyszerű oknál fogva nem jelezhetem, mert a szabályrendelet ellenére némely egyházakból a bevallási ívek a mai napig sem küldettek be.

És a mitől mindeztideig elmaradtam a beszámolással a kilátásba helyezett gyűjtés folytonossága miatt, van szerencsém ez úttal a Károlyi-szobor és alapra egyházanként gyűjtött kegyeletes adományozást ez ívalapon bemutatni 391 frt 50 krig, a mint ezt főtiszt. Püspök úr által kiadott nyugtázással is igazolhatom. Egyházaink közül Sárospatak, Kak és Tárkány állítólag egyházi lapunk szerkesztőségénél számoltak be gyűjtésükkel; Perbenyik és Sóstófalva semmit sem adott. Mint a többi egyházak a szent cél iránti érdekeltségök szerint kisebb s nagyobb mérvben befolytak a nemes ügy gyámolításához. Teljes tisztelettel kérem a n. t. közgyűlést, méltóztassék elhatározni, az általam e célra egyházanként gyűjtött adományozásoknak jegyzőkönyvünkben is leendő felvételét.

Az egyházak vagyoni állásáról a betérjesztett gondnoki számadások nyomán, az egyházmegyei számadásokat felülvizsgáló bizottság fog majd tüzetesebb jelentést adhatni; legyen itt elég a látogatási jegyzőkönyvek jelzése szerint összesített számadatokban mutatnunk fel egyházunk vagyoni állását. Összes bevétel volt mult évről 82697 frt 89 kr; kiadás 57475 frt 23 kr; maradvány 25647 frt 85 kr, túlkiadás 425 frt 19 kr. Tőkepénz s alapítvány 91165

frt 50 kr, adósság 25799 frt 97 kr, magtári vagyon 1824 köből 3 véka életnemű.

Egyházmegyénk népesedési mozgalmait a beterjesztett statisztikai táblázatok nyomán következőkben jelezhetjük. Lelkek száma 46302; született finemen 1148, nőnemen 1077, összesen 2225; meghalt 778 fi, 781 nő, összesen 1559; házasodott 357 protestáns és 61 vegyes pár, összesen 418; hitvallást tett 324 fi, 326 nő, összesen 650; iskola köteles 2592 fi, 2366 nő = 4958; iskolába jár 2154 fi, 1920 nő = 4074; más iskolába jár 33 fi, 32 nő, = 65; áttértek száma 12, kitértéké 15.

Népiskoláink szellemi állásáról az erre hívatott népiskolai tanügyi bizottság fogja jegyzőkönyvi jelentését beterjeszteni.

És a mi szintén a múlt évről előadandott jelentésem keretéből kimaradhatlan, nem hagyhatom érintetlenül az egyházmegyénkben halálozás által felmerült változásokat sem. Oh mert a halál angyala múlt évben sem hagyta látogatlanul egyházmegyénket. Lelkészársaink koszorújából kitépte, — a mint az már múlt őszi gyűlésünkre is beterjesztve lett, — a még erőteljessége korszakában elhunyt Futó János kisdobszai lelkész atyánkfíát; s idősb Ölbci János tanácsbíró társunkat, a ki a ricssei ev. ref. keresztyén gyülekezetet 35 évig vezérelte Pal apostol bölcseségével, s János apostol szelíd lelkével a lelki élet mezején, — ki mindnyájunknak, kik közelebből ismertük őt egyenes tiszta jelleme, szelídséggel párosult törhetlen erélyességével közszeretünket s becsülésünket méltán kiérdemelte. — Nyugodjanak békével küzdelmeik után. — s legyen áldott közöttünk emlékezetük. S ezen halálozások folytán mindkét egyházban el kelle rendelnünk törvény szerint a lelkészválasztást; s a kisdobszai egyházban 3 szavazat többséggel ifjabb Zitás István szadai s.-lelkész; a ricssei egyházban pedig közhangulág Bacskai Károly nagykövesdi lelkésztanító; — s ennek utódául Nagykövesdre Erdélyi József hotykai h. lelkésztanító lett elválasztva, kik közül Zitás István jó véget érve a lelkészözvegygel az őt illető félfizetésre nézve, — Sz. György nap után azonnal elfoglalhatja állomását. Ricsére azonban, a múlt évi egyházkerületi határozat értelmében, a lelkészözvegy a parokián lakhatási jogosultságait is feltartva, az elválasztott lelkész, szintén népes családjával együtt meg nem férhetvén, most még be nem költözöködhetik, — ennél fogva Bacskai Károly és Erdélyi József lelkész tanítók az eddigi minőségben mostani helyükön maradnak, — s csak a jövő 1892-ik év Sz.-György napja után fogják elfoglalhatni felajánlott állomásukat.

A tanítói karból elhunytak a múlt év folyamán, Csörge Endre lukai tanító, s megüresült helye most lesz immár Szendrei Sándor volt ladmoci veterán tanító által betöltve; elhalt továbbá az általunk jubilált ör. Séllei András nyugalmazott lácai tanító is, — hová már a múlt őszszel tanítóul elválasztott Bagosi Sámuel lett behelyezve. Legközelebb pár héttel az előtt Csontos Károly vajdácskai tanító halálozása lett nálam bejelentve, — hogy miként

tölti be, az egyház megüresült tanítói állomását — bejelenteni köteleztetik egyházmegyei gyűlésünkre.

Múlt őszi gyűlésünk óta a segédlelkészek rendezésénél is változás történt; amennyiben Máthé Gyula karcsai lelkészi állomása elfoglalásával, sárospataki segédlelkészé a már az előtt Hódmezővásárhelyen ily minőségben szolgált Kovács István lett kinevezve; s Karcáról Székely Imre Kis-Dobszára; Tárkányból Somogyi József Ricsére; Tárkányba pedig Fodor György volt leleszi káplán tanító lett s. lelkészül berendelve, Leleszre pedig levitai szerepléssel Bodnár Kálmán Szomotorról, — ide pedig Szabó István az előtt vécsi községi tanító lett, az egyházmegyei kormányshék jóváhagyása reményében ideiglenesen tanítóul behelyezve. Kis-Dobszáról ősszel ideiglen berendelt tanítója Pap Gyula időközben elbocsátó levél nélkül Erdélybe eltávozott, s helyette az iskolavezetésével mult félévben Székely Imre s. lelkész úr lett megbízva. Gesztelyből az eltávozott Görömbei Gábor más pályára lépett, — s megüresült helyére a ladányi volt tanító Hubai Bertalan lett meghíva, — ki is az egyház elbocsátó levele bemutatása mellett már el is foglalta állomását. Mind ezen időközben változott tanítók jelen gyűlésünktől várják becrősítetté-
tésüket.

Jeleznem kell még továbbá azt is, hogy egyházmegyénk a magyar protestáns irodalmi társaságnak alapító tagja lévén, — a múlt évi nyomtatványokat csak is a közelebbi napokban kaptuk meg, melyeket alkalmilag rendezendő levéltárunk helyiségébe fogunk elhelyezni, s a társaság titkárához már folyó 1891-ik évre is beküldöttük az illetékes kamat járulékot.

Végül meg kell még érintenem: hogy több egyházkerületek jegyzőkönyvei küldettek meg főtiszt. Püspök úr által egyházmegyénk archivumára részére; u. m. a tiszántúli ref. egyházkerület 1888. april 30 és szept. 17-én; 1889. május 7 és okt. 14 Debrecenben tartott gyűléseinek, a dunamelléki ref. egyházkerület 1889. okt. 9. Budapesten tartott gyűlésének; dunántúli ref. egyházkerület 1888. jun. 6. Székesfehérvárt és szept. 16 Pápán, 1889. jan. 17, Sz.-Fehérvár, márc. 11 Győrt, szept. 20 Léván, nov. 18 Révkomáromban; 1890. aug. 18 Székesfehérvárt tartott közgyűléseinek jegyzőkönyveit; Beóthy Zsigmond jubileumi emlékkönyveit, az erdélyi ref. egyházkerület 1887. okt. 27 1888. szept. 29. 1889. okt. 5—9. Kolozsvárt tartott gyűléseinek jegyzőkönyveit. Az ágost. hitv. evangélikusok egyetemes egyházi közgyűlésének 1886. okt. 13, 1887. okt. 7. 1888. okt. 10, 1889. okt. 16 án Budapesten tartott gyűlések jegyzőkönyveit; a dunáninneni ágostai hitv. ev. egyházkerület 1889. aug. 21-én Pozsonyban; a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület 1888. aug. 7-én Kassán; 1889. aug. 21-én Brassóban; 1890. május 28-án Miskolcon (püspökavatás) és aug. 28-án Jólsván tartott gyűlések; a dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület 1888. aug. 22. Sopronban; 1889. március 13-án Győrben (rendkívüli) és aug. 21-én Sopronban, Radó Kálmán felügyelő beavatásával, 1890. aug. 13-án Bonyhádon tartott egyházkerületi gyűlések jegyzőkönyveit.

Ezek évszakos jelentésemnek legérdekesebb tárgyai, — a gyakorlati ügyrend s az időnyerés kívánalmainál fogva is mellőzve itt azokat, melyek tárgysorozataink rendében felszínre hozatván, a t. közgyűlés becses közreműködésével tanácskozásunk folytán intézkedésünket igénylik, — melyeknek immár kijelentett megkezdhetése előtt részemről is teljes tisztelettel üdvözölvén jelen közgyűlésünk minden rendű alkotó tagjait — magamat a nagytiszteletű egyházmegyei közönség szíves jóindulatába ajánlom.

3. Esperes úr jelenti, hogy br. Vay Sándor és Pilisy Ferdinánd világi tanácsbírák — előbbi a gyűlési meghívó nem találván lakásán — utóbbi pedig betegsége miatt — tanácskozásunkban nem vehetnek részt, s hogy a megjelent egyházi képviselők megbízó leveleiket bemutatták és így igazoltattak.

Tudomásul szolgál.

4. Múlt évi őszi gyűlésünk 6. sz. határozata értelmében az id. Ölbey János papi tanácsbíró elhunytaival megüresült tanácsbírói hivatalra elrendelt szavazatok a je'n évben a főiskolai igazgató-tanács ülésével egyidejűleg egy bizottság által felbontatván, kitént, hogy általános többséget senki sem nyert; ez okból a legtöbb szavazatot nyert Kőrösi György nagy-géresi lelkész és Kónya András egyházmegyei főjegyző közt az elnökség újabb szavazást rendelt el. A szavazatok jelen gyűlésünkben bontattak fel s azok többségével Kőrösi György választott tanácsbíróvá.

A megválasztott az egyházmegye bizalmát megköszönve, székét az eskü letétele után a közgyűlés szívélyes üdvözléte mellett elfoglalta.

5. Ugyancsak múlt évi őszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 7-ik pontja alatt az egyházmegyei tanító képviselőre elrendelt szavazatok felbontatván, kitént, hogy az abban megnevezett jelöltek közül általános többséget senki sem nyert.

Sőregi Márton cigándi és Barta János kesznyéteni tanítók új szavazás alá bocsátatnak s a szavazatok őszi gyűlésünkre beváratnak.

6. Szinyei Gerzson világi tanácsbíró az évenként egyházmegyénk rendelkezésére bocsátott segély összegek és a segélyezetttek nyilvántartása céljából egy segélyosztó-bizottság választását indítványozza, mely bizottság az esperes és egyházmegyei gondnok elnöklete alatt intézze a segély kérvények elbírálását és a segélyösszegek megszavazását.

Az indokolt indítvány általános helyesléssel fogadtatván, közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy még a jelen gyűlés tartama alatt egy 10 azaz tíz tagú bizottság választassék és pedig fele részben a lelkészek, fele részben a világiak közül. Egyidejűleg felhatalmazza közgyűlés a megválasztandó bizottságot, hogy az esperes és egyházmegyei gondnok elnöklete alatt az őszi gyűlések alkalmával a segély iránti kérvények

elbírálása s általában a segélyek megszavazása tekintetében legjobb belátása szerint s teljes hatáskörrel intézkedjék, azon meghagyással azonban, hogy eljárásáról jegyzőkönyvet vegyen fel s azt a legközelebbi tavaszi közgyűlés elé minden alkalmalmmal terjeszse be.

7. Az előző pontban jelzett segélyosztó-bizottság tagjaiul titkos szavazás útján megválasztottak: papi részről Keresztúri József, Körösi György, Kónya András, Komjáthy Gábor, Czinke István; világi részről: Meczner András, Szinyei Gerzson, Pilisy Ferdinánd, Vecsey Oláh Miklós és dr. Kesső Géza.
8. Az egyházi törvény értelmében a lelkészjelölő-bizottságot évenként újból kellvén választani
 rendes tagokul egyházi részről Tóth Lajos, világi részről Szinyei Gerzson és Meczner András; — póttagokul egyházi részről Bodolai József, világi részről Bódogh Károly és Vecsey Oláh Miklós választottak meg.
9. Esperes úr a választási iratok beterjesztése mellett jelenti, hogy a Futó János halálával megüresült k.-dobszai lelkészi állomásra ifj. Zitás István segédlelkész; az id. Olbcy János halálával megüresült ricsei lelkészi állomásra Bacskay Károly nagykövesdi lelkész tanító, s ez utóbbinak helyére Erdélyi József hogykai h. lelkésztanító választott meg.

A választási iratok rendben lévén, a megválasztottak illető hivatalaikban megerősítettek.

10. Ugyancsak esperes úr jelenti, hogy Szendrei Sándor lukai helyettes tanító ugyanoda véglegesen, Balogh Kálmán végzett képezdész T.-Ladányba, Hubai Bertalan volt ladányi tanító Gesztelybe rendes tanítókul megválasztottak; Bodnár Kálmán volt szomotori tanító pedig Leleszre előkönyörgő tanítóul rendeltetett.

Állomásaikon, — és pedig Balogh Kálmán oklevelének bemutatása és hivatalos esküjének letétele mellett mindannyian megerősítettek.

- II. A hernádnémetii egyház jelenti, hogy volt tanítója Renkő Albert ez állásáról leköszönvén, helyét Béky Endre IV. éves kepezdészszel töltötte be.

Tudomásul szolgál s nevezett tanító utasítatik, hogy oklevelét megszerezvén, azt őszi közgyűlésünk alkalmával mutassa be.

12. Jakab János vizsgázott s Hernád Németibe kibocsátott segédlelkész okmányainak bemutatása mellett bekebeleztetését kérelmezi.

Habár az 1883. évben Ungvártt tartott egyházkerületi gyűlés által a segédlelkészek tarthatására hozott szabályrendelet azon esetei, melyekben a lelkészek káplántartásra jogosítanak, jelen esetben nem forognak fenn: mindazáltal amennyiben a h. németii lelkész, mint egyházmegyei főjegyző-, dékán és különben is templom építéshez készülő lelkész, nagy mér-

tékben el van foglalva, e körülményekre való tekintetből káplántartásra jogosítottak s ebből kifolyólag Jakab János segédlelkész egyházmegyénkbe bekebelezeték.

13. A t.-ladányi egyház bemutatja az alsószabolcsi ármentesítő-társulat által kisajátított egyházi ingatlanról szóló kisajátítási egyezség-levelet.

Jóváhagyás végett felterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületre, azonban közgyűlésünk addig is meghagyja az egyház előljáróságának, hogy a kisajátítási árt tökéltse.

14. A b.-olaszii egyház segélyezésre kéri magát előjegyeztetni.

Egyházmegyénk tudatával bírván egyrésztől azon tart-hatatlan állapotnak, melybe e csekély népességű egyház a szőlővel minden jövedelmi forrásától elesett egyháztagok elszegényedése folytán jutott; más részről méltányolva azon valóban bámulatos erőfeszítést, melyet a végsőig kimerült egyháztagok a törvénytelenységig rájuk nehezült egyházi terhek viselésében ez ideig kifejtettek; de tudva azt is, hogy e válságos helyzetben egy-két napra való segedelem már nem segíthet, hanem hogy itt gyors és pedig alapos segélyre van szükség: tisztelettel kéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy az olaszii egyház részére minden áron állandó segélyt eszközöljön ki a konventnél, különben e kised egyház pár év alatt vagy összeroskad a megbirhatatlan teher alatt, vagy a tagok kénytelenek lesznek az elől odamenekülni, a hol nem csak ingyen ígérnek nekik az üdvösséget, hanem még rá is fizetnek, mint ennek szomorú jelei már most is mutatkoznak.

15. Olvastatott a tolcsvai egyház folyamodványa, melyben hivatkozva a szőlő végleges elpusztulása által előidézett nyomasztó szegénységre, az iránt kérelmez, hogy a rendes lelkészi és tanítói állomásokat tíz évre beszüntethessék s a kettőt egyesítve helyettes lelkész-tanítóval tölthessék be.

Egyházmegyeci hatóságunk biztos tudatával bír a tolcsvai egyház szorongatott s immár tarthatatlanná vált helyzetének; de mivel egyházmegyénknek nem áll jogában egy még betöltve lévő lelkészi állomást megszüntetni: kérelmét nem teljesítheti; hanem igenis felkérni határozza a főtiszteletű egyházkerületet, hogy tekintetbe véve a folyamodó egyház tart-hatatlan helyzetét, minden erejével és tekintélyével hasson oda, hogy a konvent a tolcsvai egyház részére legkevesebb 300 forint állandó évi segélyt folyósítson, annnyival inkább, mivel annak affiliatioja a lelkészi állomás megüresedése esetére el van határozva s az esetre az állandó segély is megszűnik.

16. A tállyai járás egyházlátogató küldöttsége megdöbrentő szavakkal tárja egyházmegyeci közgyűlés elé a monoki egyház kétségbeesztő helyzetét, melybe az egyház tagjainak fő jövedelmi forrását képezett szőlők elpusztulása folytán jutott, minek következtében az egyház tagjai újabb terheket magokra vállalni, így neveztesen a

lelkész-taefító részére eddig természetben adott, most váltságdíját pénzül megfizetni vonakodnak; kinyilatkoztatván, hogy az esetben, ha eddig is csak legnagyobb megerőltetéssel viselt egyházi terheik megnehezítették: készebbek lesznek egyházukat elhagyva odamenni, a hol a vallásos élet ily emberi erőt meghaladó áldozattal nem jár.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel a monoki egyháznak valósággal a végkimerüléshez közel álló helyzetére, az egyházkerületi közgyűlésnek a konvent által leendő állandó évi segélyeztetés végett a legmelegebben ajánlja.

17. Olvastatott a tállyai egyház presbytériumának beadványa, melyben előadják, hogy az egyház létalapját a múltban a kitűnően kezelt szőlőbirtok képezte, a mennyiben az nem kevesebb mint 1000—1100 frt tiszta jövedelmet adott évenként s abból fedezték a belhivatalnokok fizetését, míg a kevés számú hívektől befolyt 250—280 frt egyházi adót az épületek jó karban tartása s azoknak tűz elleni biztosítása évről-évre felemésztette. Most azonban, midőn a filoxera szőlőiket tönkre tette, bár azok helyreállítását megkísérlették, de mivel anyagi erejük kimerült. nemcsak a további építési munkákat kellett megszüntetniök, hanem belhivatalnokokat sem fizethetik: ugyanazért kettős kérelemmel járúlnak a főtiszteletű egyházkerülethez és konventhez. A konventtől azt kérik, hogy egyházuk első helyen vétetnék fel a tőkeképzési segélyalapra, mi által — saját tőkéik kamatainak jó részét is ahoz csatolva — biztosítva volna belhivatalnokaik fizetése. A főtiszteletű egyházkerulettől pedig azt kérik, hogy szőlőik újra ültetése végett, a mi 2540 frtba kerül, az államsegélyből 5 éven át 150—150 frtot utalványozzon ki részükre, a még ezen felül szükséges 1790 frt fedezésére önmagukat kötelezvé.

A mennyiben a gyors és alapos segély a hajdan oly fényes egyházra életkérdés: egyházmegyénk a tállyai egyház mindkét rendbeli kérelmét legmelegebben ajánlja a főtiszteletű egyházkerület hathatós pártfogásába.

18. A jelenleg káplántanítóval ellátott vísi egyház presbytériuma, hivatkozva egyházuk elszigetelt helyzetére, a tanító-káplánok folytonos változásából az egyházra háramló hátrányokra, kérik, hogy engedtessek meg nekik rendes lelkész-tanítóság felállítása s az esetre ha ez óhajtásuk megadatnék, a létesíteni szándékolt lelkésztanítóság díjlevelét két példányban betérjesztik.

Jöllehet a lelkésztanítóságok felállítását közgyűlésünk csak a legutolsó szükségben tartja megengedhetőnek, s bár Vison ez idő szerint még sem templom, sem más alkalmas hely nincs, hol isteni tiszteletet tarthatnának; tekintve mégis Vísnek a Tisza és Bodrog által körülzárolt fekvését; tekintve azt hogy az egyetlen, állandóan megközelíthető szomszédos kenézliói egyház lelkésze az egyházmegye kérelme, buzdítása, sőt egyenes határozata ellenére Vist leányegyházul elfogadni s ott a lelkészi teendőket végezni állhatatosan vonakodott,

sőt azt kereken megtagadta: közgyűlésünk a tagok egy részének aggodalmai és élénk ellenzése dacára, a vísiak kérelmét szavazat-többséggel megadta s nekik a lelkész-tanítóság felállítását, illetve lelkész-tanító választását maga részéről megengedte, annyival inkább, mivel maga sem tartja áldásosnak, hogy Vís gondozása egy vonakodó lelkészre bízassék. Ezen határozat a főtiszteletű egyházkerülethez felterjesztetni határozottat.

19. Máté Gyula karcsai helyettes lelkész az egyházlátogatás útján azon kérelmét terjeszti elő, hogy miután a múlt évben alig volt valami jövedelme, háztartása pedig tetemes összegbe került: az egyházkerületi szűkösi pénztárba fizetendő összeg 180 frtban állapítsák meg.

Ezen kérelmet az egyházlátogató küldöttség is méltányolván és elfogadhatónak jelezvén, közgyűlésünk maga részéről megadja s a helyettes lelkész által fizetendő összeget 180 frtban állapítja meg, egyszersem kérelmét pártolólág terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerülethez.

20. A sóstófalvi leányegyház zsellér tagjai nyomasztó helyzetükre való hivatkozással azon kérelmet intézik közgyűlésünkhöz, hogy a lelkész és előkönyörgő részére általok fizetendő életnemű, mely jelenleg ötödfél vékában van megállapítva, két vékára szállítsák alá; a belső emberek pedig az így fizetett csonkulásért, mely díj'vél szerint 33 frt 50 krt tesz ki, az egyházmegye által valamely segélypénztárból kárpótoltassanak.

A sóstófalvi leányegyház hívei valóban oly helyzetben vannak, hogy azok a rájuk rótt terheket elhordozni nem képesek s miután a körülöttök lakó másfelcekezetű hívek egyházi terheket alig ismernek, a sóstófalviakban hajlandóság mutatkozik a tőlünk való elpártolásra; ugyanazért egyházmegyénk a legmelegebben ajánlja a főtiszteletű egyházkerületnek, hogy a fentemlített 33 frt 50 krt a sóstófalvi zsellérek helyett az egyházi hivatalnokoknak valamely egyházkerületi segély-pénztárból utalja ki.

21. Tekintettel azon körülményre, mely szerint azon intézetek közül, melyek az egyházkerületi jegyzőkönyvben évenként közhírdetésre szoktak kijelöltetni, a változott viszonyok következtében némelyek oly helyzetbe jutottak, hogy a közhírdetés útján való segélyezést nélkülözhetik s más, a segélyre inkább rászorított intézetekből és egyházaktól vonják el az alamizsnát:

egyházmegyénk azon tiszteletteljes indítványt terjeszti a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé, hogy a közhírdetésre felvétetni szokott intézetek névsorát revízió alá vétetvén, azon intézeteket, melyek államilag vagy más úton nagyobb mérvben segélyeztetnek, a hirdetendő közl kihagyatni s ez úton a támogatást inkább igénylő egyházaknak nagyobb segélyben leendő részesítését eszközölni méltóztassék.

22. Az előző ponttal kapcsolatban egyházmegyénkből közhirdetés útján leendő segélyeztetésre ajánltnak a bacskai, b.-olaszai, simai, tolcsvai és monoki egyházak.

23. Hubai Bertalan előbb tiszaladányi, jelenleg gesztelyi tanító azon kérelmét terjeszti közgyűlésünk elé, hogy rendelje el, hogy a ladányi egyház az alsószabolcsi ármentesítő társulat által kisajátított tanítói földekért fizetett 207 frtnak két évi 8% kamatját, melyet tőle a presbytérium megtagadott, haladéktalanul fizesse meg.

Miután a t.-ladányi presbytérium a kisajátítási ár kamatainak visszatartását kellőleg nem indokolja, közgyűlésünk elrendeli, hogy a 207 frtnak két évi 6% kamatját és pedig 24 frt 84 krt Hubai Bertalannak fizesse meg.

24. Olvastatott Dr. Kessó Géza egyházmegyei ügyésznek a takta-kenézi volt gondnok, Tóth Bénéjámint elleni bűnügyről szóló jelentése, mely szerint Tóth Bénéjámint ellen a bűnügyi eljárás megszüntetett.

Egyházmegyei ügyész jelentése tudomásul vétetik, de egyszersmind utasítottk, hogy a Tóth Bénéjámint által bevettnek bizonyult s az egyházat illető 451 frt 61 kr behajtása iránt a peres eljárást polgári úton indítsa meg.

25. Mult évi őszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 47. sz. pontjára vonatkozólag egyházmegyei gondnok úr jelenti, hogy az esperesi hivatal részére veendő sokszorosító megszerzésére a lépéseket megtette, egyszersmind tudatja, hogy a készülék 80 frtba kerül.

Jelentése tudomásul vétetik s a készülék megrendelésére ismételtlen felkéretik.

26. Olvastatott a felsőszabolcsi ref. lelkészi értekezletnek azon átírat, melyben alapos és meggyőző érvelés mellett egyrészt egy politikai irányú, részrehajlatlan ítéletű napilap megindítását javasolja, másrészt felhívandónak tartja az Irodalmi Társaságot, hogy a vallásos irányú népies olvasmányok kiadását haladéktalanul indítsa meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk mindkét indítványt a legmelegebben üdvözli s különösen a vallásos irányú népies olvasmányok kiadásának haladéktalan megkezdését a maga részéről is égető szükségnek ismeri.

27. A mult év december hó 18 án megalakult «Hegyalja-harangodi lelkészi kör» alapszabályait a kör elnöke betereszti megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk benső örömmel üdvözöl ily üdvös, általunk már rég óhajtott, de fájdalom, nélkülözött a jelen viszonyok és ellenséges támadások között pedig éppen felette szükséges és a protestantismusra nézve létkérdést képező társulást és tömörülést; ugyanazért midőn örömeinek ad kifejezést a nevezett kör megalakulása felett: a beteresztett alapszabályokat készséggel erősíti meg.

28. A megyaszói járás egyházlátogató küldöttsége jelenti, hogy Csánalosan a tanítói földek után 52 frt adóhátrálék mutatkozik és hogy a tanítói nyugdíj illeték sem a közönség, sem a tanító részéről nem fizettetik. A tanító azonban állítja, hogy az ezen célra behajtás végett átadott követeléseiből Vitányi Bertalan ügyvéd által 38 frt már behajtatott s nyugdíj tartozásának törlesztésére a tokaji adóhivatalnál be is fizettetett, de állítását okmányokkal nem igazolja.

Utasítatik, hogy az okmányokat beszerezve, úgy az állami adónak, mint a nyugdíj illetéknek befizetését őszi gyűlésünk alkalmával bizonyítsa és igazolja.

29. Ugyanazon egyházlátogatás jelentése folytán utasítatik a csánalosi presbytérium, hogy adjon az egyházmegyének bővebb felvilágosítást arra nézve, hogy egy 650 lélekszámú gyülekezettel egy hordó bor miként fogyhat el hat úrvacsorázás alkalmával, és a másik hordó színbor töltelékre? A felvilágosítás őszi gyűlésünkre beváratik.

30. A berzéki egyház kihelyezett tőkepénzeinek biztosításával, esetleg a kellőleg nem biztosított tőkék felmondásával múlt évi tavaszi gyűlésünk 26-ik számú határozata értelmében egyházmegyei ügyész bízott meg. A presbytérium e határozat ellenében az egyházlátogatás útján a tőkék felmondásának és behajtásának megszüntetését kérelmezi, kérelmét azzal indokolván, hogy egyfelől a tőkék jóállás által biztosítva vannak, másfelől azok felmondása és behajtása az adósokat ez idő szerint felette érzékenyen sújtaná.

A kötelezvények megvizsgálásával s szükség esetében azok biztosításával, ha kell felmondásával Tóth Lajos s. hidvégi lelkész s egyházmegyei tanácsbíró bízott meg.

31. Ugyanazon egyházból jelenti egyházlátogatás, hogy a presbytérium nem tett eleget 1890. évi tavaszi közgyűlésünk 39. számú azon határozatának, hogy a gondnoknak illetéktelenül megszavazott és kiutalt 10 frtot az egyház pénztárának térítse vissza.

A berzéki presbytérium utasítatik, hogy e mulasztásra nézve őszi közgyűlésünkre felvilágosító jelentést tegyen.

32. Múlt évi őszi közgyűlésünk 29. számú határozatával a gesztelyi egyházba Tóth Lajos tanácsbíró oly célból küldetett ki, hogy a Turóczy István és Vékei József ottani ref. egyháztagok által beadott kérvényt, melyben Turóczy Borbálát, mint erkölcsi tekintetben kifogásolható személyt, a helybeli presbytérium által az ő családjok részére átengedett templomi székből kitiltatni kérik, ott a helyszínen, a presbytérium és a vádolt egyén kihallgatása mellett bírálja el. Kiküldött tanácsbíró ez ügyben teljesített eljárásáról betérjesztett jelentésében javasolja, hogy miután a kérelmezők állításai minden alapot nélkülöznek, kérelmükkel utasíttassanak el, Turóczy Borbála az általa eddig elfoglalt templomi szék használatában továbbra is hagyassék meg.

A meggyőző jelentés alapján Turóczy István és Vékei József kérelmökkel elutasíttatnak s Turóczy Borbála az eddigi

templomi szék használatában meghagyatik, azon megjegy-
jegyzéssel, hogy ha őt e joga használatában panaszlók
tovább is akadályoznák s ez által esetleg nyilvános temp-
lomi botránykoztatást okoznának: az egyházi törvények
értelmében a presbyterium mint helybeli egyházközségi
bírótság ellenök az előírt fegyelmi eljárást és büntetést vegye
alkalmazásba.

33. Ugyanazon gyűlésünk alkalmával a gesztelyi presbytérium ellen
azon panasz emeltetvén, hogy a tanítói lakon a szükséges gazda-
sági melléképületek megépítésétől vonakodik, ez ügynek szorgal-
mazásával szintén Tóth Lajos tanácsbíró bízott meg, a ki is
jelen gyűlésünkre beterjesztett jelentésében előadja, hogy a pres-
bytérium a szükséges építkezések megkezdését már e tavaszra
kilátásba helyezte s azt határozottan megígérte.

Jelentése s a gesztelyi presbytérium ígérete tudomá-
súl vétetik.

34. Olvastatott a tályai járás egyházlátogató küldöttségének a t.-kenézi
egyházra vonatkozó jegyzőkönyve, melyből kitűnik, hogy az egy-
ház, de kiváltképen az iskola jelenlegi elszomorító állapotában,
melybe azt a lelkésztanítónak szolgálatképtelenségig fokozódott
testi és szellemi elbetegesedése juttatta, kiszámíthatlan erkölcsi
kár és veszély nélkül tovább meg nem tűrhető.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy már a múlt évi
tavaszi egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyvének 45. számú
pontjában kimondotta, hogy az illető lelkésztanító viselkedése
ellenkezik a lelkészi és tanítói állás méltóságával s így
fegyelmi vétség esete látszik fenforogni: a t.-kenézi tűrhetel-
len állapotok megvizsgálására s a fegyelmi eljárás megindí-
tására vonatkozó adatok beszerzésére és feltüntetésére Bodolai
József tanácsbíró és dr. Kesső Géza egyházmegyei ügyész
küldi ki; vizsgálatuk credményét feltüntető jelentésük ősz
egyházmegyei gyűlésünkre bevértván.

35. Ugyanazon egyházlátogatás dícsérettel említi fel a pthrügyi egy-
ház presbytériumának azon vallásos buzgóságra valló tényét, hogy
dacára a nagymérvű költekezésnek, melyet az egyház az új pap-
lak építésére tett, az egyházmegyei lelkész-özvegy-árva gyáminté-
zeti tőke gyarapítására öt évi 5 frtos részletekben fizetendő 25
frtot szavazott meg s az első részletet már az egyházlátogató kül-
döttségnek át is szolgáltatta.

Közgyűlésünk a pthrügyi egyház presbytériumának ezen
követésre méltó szép tettéért elismerését nyilvánítja.

36. Ugyanazon egyházlátogatás jelenti, de már nem oly dícsérettel,
hogy a csobaji egyház lelkészi lakában egy ember emlékezet
előtti időből felmaradt kályharom nem fűti, hanem mérgehez
hasonló keserű füstjével élvezhetetlenné teszi a lakás levegőjét,
kitéve a lakókat a megfűlés és tüdővész bizonyos veszélyének.

Közgyűlés szigorúan meghagyja a csobaji presbytériumnak, hogy a parochiára egy új kályhát vegyen.

37. Ugyanazon egyházlátogás ugyanazon egyházból (Csobaj) jelenti, hogy a templom területének egyik szomszédja a saját portája felől eső részt egészen kerítetlenül hagyja, minek folytán az u. n. templomkert liba s barom legelővé válik; sőt miként a tapasztalat mutatja, lassanként a határválasztó mesgye is eltűnik, s így nem csoda, ha már az egyház területén nőtt fákat is kezdik kivagdálni; jelenti továbbá, hogy Hallgató Pál egyháztag a lelkészlak északi oldalán egy épületet emelvén, a parochia deszka kerítése amannak éppen csorgása alá esik, mi által ez természetesen nagymérvű rongálásnak van kitéve.

Közgyűlésünk utasítja a csobaji presbytériumot, hogy a templomkert szomszédját polgári hatóság igénybevételével is kényszerítse, hogy a saját portája felé eső részen kerítést csináljon; Hallgató Páltól pedig az általa okozott kárnak megfelelő kárpótlást szerezzen.

38. Ugyanazon egyházlátogatás útján Semsey József zombori h. lelkésztanító panaszképen terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé azon körülményt, hogy bár a múlt év folyamán 275 frt ártéri adóhátrálékot fizetett ki, a régibb időből felmaradt és rajta követelt adó hátrálékok még most is 300 frt 96 kr-ra rúgnak. Tekintettel tehát azon körülményre, hogy a nagy mérvű hátrálékok, melyek immár a lelkésztanítói hivatal ingatlan birtokait is elérve rezéssel fenyegetik, még azelőtte ott szolgált lelkésztanítók hanyagsága folytán állottak elő: kéri egyházmegyét, hogy legalább még ma napság életben levő hivatali elődeit a rájuk eső vagy tőlük eredő adóhátrálékok megfizetésére kötelezni kegyeskedjék.

Egyházmegyei közgyűlés Semsey József h. lelkésztanító kérelmét méltányosnak találván, határozatilag kimondja, hogy Kovács János jelenleg vámosújfalusi és Rácz Ábrahám jelenleg csobaji lelkészek, zombori lelkésztanítóságuk idejéből felmaradt s így jog szerint őket terhelő adóhátrálékukat megfizetni kötelesek.

39. Ugyanazon egyházlátogatás jelentéséből arról győződven meg egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a mádi egyházban dacára a főfő jövedelmi forrásnak a szőlő elpusztulásának s az ennek folytán beállott szegénységnek, nem csak a szellemi élet virágzó, hanem az anyagiakban való áldozatkészség tüze is erősen lobog, mit az egyház céljaira a múlt évben hozott önkéntes adakozásból begyűlt 822 frt 84 kr-ra menő összeg fényesen igazol:

Közgyűlésünk úgy a lelkesítő presbytériumnak, mint a lelkesedni és áldozni tudó egyháztagoknak méltó elismerését nyilvánítja.

40. Ugyanazon egyházlátogatás jelenti, hogy Dr. Szabó Gyula és Szabó József nyug. ezredes mint tállyai birtokosok a tállyai ev. ref. egyház kipuštult szőlőinek újból építéséhez szükséges ripa-

ria portalis vesszőket, mint ezt már eddig is tették, úgy ezután is ingyen bocsátják az egyház rendelkezésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk Dr. Szabó Gyula miskolci lakos és Szabó József nyug. ezredes tálljai birtokosoknak vallásos buzgóságokról és áldozatkészségükről tanuskodó eme tényükért elismerését nyilváníttja.

41. Ugyanazon egyházlátogatás beadott jegyzőkönyvében dicsérettel emlékezik meg K. Tóth András ondi községi bírónak és presbyternek azon dicséretre méltó szép tényéről, hogy a múlt évben az egyház szükségének fedezésére sajátjából 12 frtot, büntetéspénzből 3 frtot adott, s hogy az egyházat terhelő, — immár 300 frtra emelkedett — tanítói nyugdíjilletéknek a községi pénztár által teljesítendő kifizetését erélyes közreműködésével kieszközlte.

Közgyűlésünk K. Tóth András ondi bíró s presbyternek egyházas buzgóságról tanuskodó eme tényeért elismerését nyilváníttja.

42. Pap János golopi presbyter, az egyházlátogatás útján, panaszképpen terjeszti közgyűlésünk elé, hogy ő dacára annak, hogy presbyteri állásáról le nem mondott, a lelkész által önkényűleg kihagyatott a presbyteriumból, rendeletet adván az egyházfőnek, hogy őt a presbyteri gyűlésekre meg ne hívja, mint olyat, ki ez állásáról önként lemondott, kéri tehát, hogy ő presbyteri hivatalába visszahelyeztessék.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy Pap János lemondása a lelkész által sem jegyzőkönyvi kivonattal, sem pedig másféle okmányval nem bizonyítottatik: Pap Jánost jelenleg is törvényesen megválasztott s így az egyháztanácsba mindenkor meghívandó presbyternek tekinti, s ezen határozatról a golopi lelkészt jegyzőkönyvileg kiértesíteni rendeli.

43. Múlt évi őszi gyűlésünk 37. sz. jegyzőkönyvi pontja értelmében Réthy Pál golopi lelkész és Pap János volt egyházi gondnok jelen gyűlésünkre berendeltettek.

Miután az egyházmegyei gyűlésen ez úttal meg nem jelentek, az előbbi határozatot közgyűlés megújítja, s nevezettek az őszi közgyűlésre ismételten és pedig felelősség terhe alatt megidéztek.

44. Olvastatott Igaz József szerencsi lelkésznek már az egyházlátogatás jegyzőkönyvében is ismertetett kérvénye, melyben előadja, hogy a szerencsi egyház presbyteriuma 1890. október 26-án tartott gyűlésében elhatározta, hogy a szőlők teljes elpusztulása után a következő évekre állandó must-kárpótlásul itcénként 6 krt állapít meg; holott régi gyakorlat szerint, akkor, mikor a szőlő pusztulást megelőző időkben a must és bor érteke tetemesen élesőbb volt, a mustnak itcétjét 10—12 krjával fizették a lelkésznek: ugyan azért kéri, hogy az egyházmegyei közgyűlés régi gyakorlat fentartását rendelje el továbbra is.

Az egyházmegyei közgyűlés Igaz József szerencsi lelkész kérelmét méltányosnak és jogosnak találván, határozatilag kimondja, hogy a szerencsi egyház tagjai must váltáság fejében itcénként 10 azaz tíz krt tartoznak fizetni Kivétel ezen határozott kötelezettség alól csupán azon teljesen vagyontalan egyháztagok képeznek, kik a must itcéjének 10—12 krral való megváltására a charta szerint eddig sem voltak kötelezve.

45. Olvastatott a tállyai egyház főgondnokának kérvénye, a Marcsek Károly-féle hagyatékhöz tartozó ingatlanok eladásának jóváhagyása tárgyában.

Miután a kérvény a hiteles telekkönyvi kivonattal nincs felszerelve, e nélkül pedig a kérdéses ügy alaposan el nem bírálható, kérvényező utasítatik, hogy a szükséges telekkönyvi kivonatot őszi közgyűlésünkre terjeszse be.

46. Múlt évi őszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 17 sz. pontjára vonatkozólag Szánthó István b.-olaszii lelkész jelenti, hogy a Mészáros Mihály és Madár Klárától vásárolt ingatlanról a ráírott terhek még mindezideig nincsenek leírva, azonban a presbyterium nevében ígéretet tesz, hogy a leírás tekintetében minden lehető el fognak követni.

Miután az itt ismételt ígéret már húzamosabb idő óta mindég csak ígéret maradt, egyházmegyei közgyűlés felhívja az olaszii egyház presbyteriumát, hogy ígéretét végre valahára váltsa is be.

47. Az olasz presbyterium őszi gyűlésünk 53. sz. pontjára vonatkozólag nyugtával bizonyítja az ott jelzett s az egyházmegyei számvevő szék által kifogásolt 22 frt kiadás szükségességét.

Tudomásul szolgál s a kiadás igazoltnak tekintetik.

48. A b.-olasz egyház hivatkozva az egyháztagok nagymérvű szegénységére, ezzel szemben egyházi adóval végsőig megterhelt voltára, kéri, hogy engedtessek meg neki, hogy a múlt évben kisajátított földekért adott, — de az adó hátralék miatt a tokaji adóhivatalnál visszatartott 60 frtot az adó törlesztésre fordíthassa.

Az ingatlanok kisajátításából nyert pénz az egyház törzs vagyonát képezvén, annak elköltését egyházmegyei hatóságunk nem engedheti meg, így az olaszii egyház kérelme nem teljesíthető.

49. A tállyai járás egyházlátogató küldöttsége betérjesztett jegyzőkönyvében azon visszas állapotról tesz jelentést, hogy a monoki egyháztól községi pótdadó címen bevett 5 frt 99 krt, melyről már a múlt évi egyházlátogatás is említést tett, maig sincs az egyház pénztárának visszatérítve. Minthogy pedig ez a községi pótdadó nemcsak az említett alkalommal, hanem minden évben kivettetik az egyházra és be is hajtattott a községi előljáróság által: a monoki presbyterium kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy az egyháztól törvény ellenére behajtott összeget az egyházmegyei ügyészi hivatal közbenjárásával visszatéríttetni méltóztassék.

Ezen ügyben a kellő intézkedések megtételére s a jogorvoslat megszerzésére Dr. Kesső Géza egyházmegyei ügyész kéri fel.

50. Múlt évi őszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 24-ik pontjára vonatkozólag Végh Bertalan volt egyházmegyei ügyész a vámosújfalusi egyház anyagi ügyeiről jelentést terjeszt be, melyben előadja, hogy a v.-újfalusi egyház egyesített alaptőkéje 269 f. 97 krt tesz ki, mely összeg a 2. sz. betéti könyv szerint a sárospataki népbanknál lett elhelyezve ez év ápril 2/VII. főkönyvi 400 és 3784/1891. napló szám alatt. A többlet a kamatot képezi. A Kálnássy-alapítvány pedig a 444. III. főkönyvi szám és 10281 1882. napló szám alatt kiállított sárospataki népbanki betéti könyv szerint 5 frtot (öt) tesz ki. E két darab betéti könyvet 2 és 4 szám alatt, valamint a Bodnár Lajost és nejét terhelő 129 frt 34 krról szóló kötvény 1-ső sz. alatt, továbbá 1 drb 45 frtról szóló 3-ik számmal jelzett kötvényt és végül Kovács György és neje kötelezvényét, mely 60 frtról szól, 5-ös szám alatt bemutatja.

Egyházmegyei közgyűlés a betérjesztett jelentést elismerőleg tudomásul véve azt mellékleteivel és Bodnár Lajos kérvényével együtt Dr. Kesső Géza egyházmegyei ügyésznek adja át együttes elintézés végett. A két betéti könyv egyidejűleg Tóth Lajos egyházmegyei pénztárnoknak kézbesítettett. Végh Bertalan úrnak pedig közgyűlésünk elismerését nyilváníttja.

51. Az o.-liszikai egyház presbyteriuma az egyházlátogatás útján kéri, hogy a főiskolai épületek fentartására és a képezdére megajánlott tőkét kifizethesse.

Mivel erre már a sárospataki egyháznak engedélyt adott, ha a főiskola intéző hatósága e tekintetben nehézséget nem támaszt, egyházmegyei közgyűlés a tőkék kifizetéséhez beleegyezését adja, illetve azt nem ellenzi.

52. Múlt évi tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 55-ik pontja értelmében az o.-liszikai egyház számadásainak, megvizsgálásával és rendezésével megbízott küldöttség jelen gyűlésünkre betérjesztett jelentésében előadja, hogy a számadások rendezését megkísérelte ugyan, de véghez nem vihette, amennyiben a gabonaneműek és a készpénz bevételek, valamint a kiadások egymással annyira össze vannak zavarva, hogy ily számadás rendezésére egy küldöttségnek ideje elégtelen.

Egyházmegyei közgyűlésünk méltán megvárta ugyan, hogy küldöttség, ha már a rendezést nem eszközölte, legalább annak keresztül vitelére nézve valamelyes ajánlatot tegyen; de mivel jelentésében csak annyit mond, hogy az huzamosabb időt igényel: közgyűlésünk indítatva érzi magát hogy e célból olyan egyént küldjön ki, a ki arra több időt szentelhet; és ez indokból Czinke István erdőbényei lelkész s egyházmegyei jegyzőt bízza meg, hogy o.-liszikai egyház gondnoki számadásait elismervény mellett magához véve azokat átvizsgálja és rendezze; részére a fuvart és 3

frt napidíjt rendelvén meg a lisztkai egyház terhére. Egyszermind utasítja egyházmegyei közgyűlés a lisztkai presbytériumot, hogy nevezett egyházmegyei küldöttek a szükséges iratokat rendelkezése alá bocsássa, és a kellő felvilágosításokat is készséggel adja meg.

53. Tolcsváról jelenti egyházlátogatás, hogy egy 200 frtos kötelevény, melyet Nagy Barna állított ki, sem a kellő bélyeggel, sem jótállókkal nincs ellátva, holott ezen kellékeket egyházi szabályaink múlhatlanul megkívánják.

A tolcsvai presbytérium utasíttatik, hogy minden kötelevényét s így a szóban forgót is bélyeggel lássa el, s azon esetre, ha jótállókkal alá nem írattnak, tábláztassa be, s eljárásáról őszi közgyűlésünknek jelentést tegyen.

54. Ugyancsak a tolcsvai egyházból jelenti egyházlátogatás, hogy Mezőssy László volt főgondnok, az egyháznak 1889-ben termett 5 hordó értékes borát saját pincéjébe vitette s azokat mai napig ott tartja.

Egyházmegyénk teljes elismerését nyilváníja Mezőssy László úrnak azon gondosságáért, mely szerint az egyház borát saját pincéjébe vitette, bizonyára a jobb értékesíthetés szempontjából, a mit messze kiterjedő összeköttetései és ismert neve folytán az egyház javára eszközölhet is; mind a mellett közgyűlésünk a tolcsvai egyház érdekében szükségesnek véli, sőt tartja azt is, hogy az átvett borokról az egyház is biztosítva legyen; ugyanazért felkéri Mezőssy László urat, hogy azok átvételéről elismervényt adjon, s a hordókat valamely nyilván felismerhető jeggyel jelölje meg, hogy azok bármily véletlen körülmények között tanúsítsák, hogy azok a tolcsvai egyház tulajdonát képezik.

55. A petrahói egyház presbyteriuma aziránt folyamodik, hogy az 1889. évi gondnoki számadásában 32, 33, 36 és 37-ik sorszám alatti kiadások megtérítése alól, — minthogy azokat az egyházmegyei számvevőszék kifogásolta — mentessék fel.

Közgyűlésünk a petrahói egyház kérelmét nem teljesíti; hanem megújítja múlt évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 53. sz. alatt hozott azon határozatát, hogy ezen nem indokolt kiadások az egyház pénztarába visszatéríttessenek s a jövő évi számadás bevételei közé bevezetessenek.

56. A petrahói tanító az egyházlátogató küldöttség útján panaszolja, hogy tanítói fizetése már két év óta csaknem teljes összegében nem lett beszolgáltatva, és hogy annak behajtását a községi előjáróság sem akarja eszközölni.

A petrahói presbytérium utasíttatik, hogy tanítójuk fizetését a községi bíróság útján még egyszer kísérelje meg behajtani, s ha a behajtás ezúton nem sikerülne, az adósok névsorát további intézkedés végett, küldje be cserpesi hiva talunkhoz.

57. Ugyancsak a petrahói egyházból jelenti egyházlátogatás, hogy nevezett egyházra Tóth Józsefről maradt egynegyedteleknyi ingatlan birtok, még ma sincs az egyház nevére átírva, holott annak átíratását Végh Bertalan ügyvéd úr még egyházmegyei ügyész korában magára vállalta, s az erre vonatkozó okmányokat is magához vette.

Közgyűlésünk felkéri Végh Bertalan urat, hogy ez ügyre vonatkozólag. őszi gyűlésünknek felvilágosítást adjon.

58. A sárospataki egyház presbytériuma azon kérelmét intézi közgyűlésünkhöz, hogy a most 3300 forintot tevő »Zsiday-alapítványt« befektetésre fordíthassa oly formán, hogy abból a Kovács-útcán levő pusztá telkén egy bérházat építtethessen, meglévén győződve arról, hogy az alapítvány eredeti rendeltetését, mit különben 16—18 év alatt érhetne el, ily módon 7—8 év alatt elérheti. Kérelmével kapcsolatban az építendő bérház tervrajzát és költségvetését is beterjeszti jóváhagyás végett.

Közgyűlésünk a kérelmet indokoltnak találván. helyben hagyta s így az építtetést megengedi: azonban azon kikötéssel, hogy az építendő épület »Zsiday ház«-nak neveztesse s annak alapítványi jellege a telekkönyvbe is bevezetessék.

59. Ugyancsak a sárospataki egyház presbytériuma jelenti, hogy a volt leánytanító Csécsi Pál által használt két hold alapítványi föld használatát egyelőre két évi időtartamra Gérecz Károly fitánónak engedte át.

Közgyűlésünk a sárospataki egyház intézkedését, amennyiben az az alapítvány szellemével nem ellenkezik, helyben hagyja és megerősíti.

60. A pataki járás egyházlátogató küldöttsége dicsérettel és örömmel jelenti a sárospataki egyházból, hogy ennek érdemes főgondnoka Szakácsi János az elmúlt évben teljesített egyházi építkezésekhez 303 frt önkéntes adománnyal járult.

Közgyűlésünk Szakácsi János sárospataki egyházi főgondnoknak ezen vallásos buzgóságát és tettekben nyilvánított áldozatkészségét bizonyító adományért jegyzőkönyvileg elismerését nyilvánítja.

61. Ugyancsak a sárospataki egyház presbytériuma az egyházlátogatás útján kérelmezi, hogy második tanítónője Árvai Ilona, mint kitűnő és tapintatos tanítónő ez állásába véglegesen megerősíttessék.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel vesz tudomást nevezett tanítónő elismerésre méltó működéséről: ugyanazért őt elfoglalt állomásán véglegesen megerősíti.

62. A pataki járás egyházlátogató küldöttség beterjesztett jegyzőkönyvében jelenti a simai egyházból, hogy azon 14 hold föld, mit az erdőbényei lelkesz a simai tanító használatára átengedett, a mostani használat mellett, — mely szerint az 25 embernek évről-évre adatik haszonbérbe — rövid idő alatt kizsákmá-

nyoltatik és így értéktelenné válik; ugyanazért javasolja egyház-megyének, hogy e földeknek máskénti kezelését rendelje el.

Közgyűlésünk meghagyja a simai leányegyház presbyteriumának, hogy a kérdéses 14 hold földet a jelenlegi bérlőktől elvéve egy vagy legfeljebb három bérlőnek adja ki hat évre; azonban gondja legyen rá, hogy az illető bérlők a földterületén levő bokrokat kiírtsák és a vízmosásokat sövényekkel befojtsák, hogy ez által a terület is nagyobbodjék s a további rongálástól megmentessék.

63. Czinke István és Vecsey Oláh Miklós tanácsbíró a vísi egyházba a jelenleg ott működő káplántanító javadalmazásának megállapítására küldetvén ki, beadott jelentésekben javasolják, hogy az 1889 tavaszi közgyűlés 25. sz. határozatával megállapított vísi előkönyörgői fizetés a jelenlegi káplántanítónak még 100 frttal megjavítva állapíttassék meg javadalmazásul Vison eltöltött egy évi hivataloskodása idejére.

Közgyűlés a javaslatot indokai folytán elfogadja s megengedi, hogy Barta József vísi káplántanító évi jutaléka 1891. április 24-ig az 1889-ben megállapított előkönyörgői fizetésen kívül a vísi presbyterium óhajta szerint is 100 frttal felebb emeltessék, mely esetben a templom építési alapra még évenként 220 frt marad fel a földárendából.

64. Egyházlátogatás jelenti a vísi egyházból, hogy Kun Pál zalkodi lakos régi magtári tartozására a vísi egyháznak azon ajánlatot tette, hogy miután ő e tartozást — tekintve az uzsora kamatoikat — már többszörösen megfizette: végkielégítésül hajlandó még 20 frtot fizetni, de többet nem.

Valamint az egyházlátogatás, úgy közgyűlésünk is a kiegyezést ajánlja a vísi presbyteriumnak.

65. Ugyancsak a vísi presbyterium az egyházlátogatás útján azon kérdést intézi közgyűlésünkhöz, hogy Kajdi Menyhért volt vísi tanító, a magán vagyona után kötelezhető-e egyházi adó fizetésre.

Közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy Kajdi Menyhért, mint magán birtokos, egyházi adót tartozik fizetni.

66. Sarkady Antal kenézlői lelkész panaszolja, hogy a vísi egyházban teljesített lelkészi szolgálataiért 19 frt 29 kr összegig még mindezideig sincs kielégítve.

A vísi presbyterium utasíttatik, hogy a hátralékos 19 frt 29 krt panaszló lelkésznek haladéktalanul fizesse meg.

67. Olvastatott ez év március hó 17-én elhalt Csontos Károly vajdászkai tanító árváinak folyamodványa, melyben azt kérdik, hogy a vajdászkai egyház tanítói állomása egy évre félfizetéses tanítóval töltesse be, hogy eképen a jövedelem, másik fele őket illetvén, ez által nehéz helyzetükön legalább némileg könnyítve legyen.

Közgyűlésünk a folyamodók kérelmét megadja s a félfizetéses tanítóságot egy évre engedélyezi.

68. Olvastatott a szentesi járás egyházlátogatóságának a bereckii egyházra vonatkozó jelentése, melyszerint az egyház a múlt évi egyházlátogatás határozott utasítása daczára sem mutatta be templom építési számadását, hanem a befejezetlen munkálatokra hivatkoznak, mint a melyek miatt a számadás elkészíthető nem volt,

 Az egyházmegyei közgyűlés felhívja a bereckii egyház presbytériumát, hogy a kérdéses templomépítési számadást elkészítve a legközelebb kimenendő egyházlátogatásnak mutassa be.

69. Olvastatott múlt évi őszi közgyűlésünk 36-ik sz. határozata értelmében a lácai egyházba kinevezett küldöttségnek ottani eljárásról szóló jelentése, melyben előadatik,

1-ör, hogy a küldöttség a Pirigyi István-féle vitás kérdést a határvonalra nézve a hely színén akként intézte el, hogy a határvonalat szakértő mérnök közreműködésével megállapítván, azt cövekkkel és ásott gödörrel megjelölte, és utasította a presbytériumot és helybeli lelkészt, hogy az illető területet azonnal birtokba vegyék ;

2-or a cékei határ felé eső 5734 □-öl területre nézve, mely a lelkészi és tanítói díjlevélben foglalt ingatlannak kiegészítő részét képezi, kimondatni kéri küldöttség, hogy annak hasznélvezete úgy a múltban, mint a jelenben és jövőendőben kizárólag a lelkész és tanítót illette és illetendi; minélfogva a presbytérium azon eljárását, mely szerint e területnek fűtermését vagy annak árát minden jog ellenére, erőszakosan az egyház közszükségeire használta fel, helytelennek találja; ennélfogva kötelezteni kívánja presbytériumot arra, hogy azon összegeket, melyeket az egyház ezen területért és pedig 1888 ban 40 frtot, 1889-ben 40 frtot, 1890 ben 48 frtot, összesen 128 frtot illetéktelenül felvett, a lelkésznek $\frac{2}{3}$ és a tanítónak $\frac{1}{3}$ -ad arányban visszatérítse; hasonlóképen kötelezendőnek tartja küldöttség a presbytériumot a lelkész által fizetett 35 frt mérnöki tiszteletdíj megtérítésére is;

3-or a Téglás István-féle határkérdés adatok hiánya miatt Clintézhető nem volt;

4-er véleményezi küldöttség, hogy az egyház presbytériuma tiltassék el azon jogtalan eljárástól, melylyel a lelkészi javadalomhoz tartozó rét $\frac{2}{3}$ -ad részét minden második évben, a mikor az nyomásba kerül, az egyház közszükségeinek fedezésére fordítja.

Közgyűlésünk a küldöttség jelentését és abban jelzett intézkedéseit elvileg egészben jóváhagyja, azon hozzáadással, hogy amennyiben az 1-ső pontban elrendelt birtokbavétel a presbytérium által nem eszközöltetnék, vagy annak keresztül vitelét Privigyi István akadályozná: annak foganatosítása végett az illetékes polgári hatóság fog megkerestetni.

A jelentés 2-ik pontjára vonatkozólag közgyűlés a lácai presbytériumot az e pontban jelzett törvénytelen és erőszakoskodó eljárástól jövőre nézve felelősség terhe alatt határozottan eltiltja; a múltra nézve azonban tekintettel arra,

hogy a lelkész az őt minden kétségen kívül megillető kárterítésről az egyházi béke és egyetértés fentartása indokából lemondott; sőt a mérnöki munkálatért fizetett díj viszsza követelésétől is elállott: bár a presbyterium eddigi eljárását határozottan rosszalja, mindazáltal a fentiekre való tekintetből, a visszatérítés kötelezettsége alól ezúttal felmenti.

A 3-ik pontban jelzett Téglás István-féle perre vonatkozó okmányoknak és ügyiratoknak az egyházmegyei ügyészhez leendő juttatására a presbyterium ismételve utasíttatik.

A 4-ik pontban jelzett azon törvénytelen eljárástól, mely szerint a lelkész jövedelméhez tartozó rét jövedelmét valahányszor az nyomásba kerül, lefoglalja és az egyház szükségének fedezésére fordítja, közgyűlés a presbyteriumot felelősség terhe alatt eltiltja.

Általában pedig, mivel egyházmegyei hatóságunk úgy látja, hogy a lácai egyház presbyteriumánál a törvénytelen eltulajdonítások és erőszakos foglalások nagyon lábrakaptak s hogy itt szigorú intézkedésre van szükség: közgyűlés szigorúan meghagyja a lácai presbyteriumnak s ez úton az egyház tagjainak, hogy az eddigi eljárással hagyjanak fel, máskülönbén bünvádi eljárás fog ellenök indíttatni.

70. Ugyancsak Lácáról jelenti egyházlátogatás, hogy ott a lelkész lak két szobáját egy hitvány lemez-kályha melegíti csupán s az is több füstöt ad, mint meleget, úgy, hogy a miatt a szobában való lakás a legnagyobb mértékben egészségtelen.

Közgyűlés szigorúan utasítja a lácai egyház gondnokát és presbyteriumát, hogy lelkészlakba tisztességes vas- vagy cserépkályhát állíttasson be még a tél beállta előtt.

71. Olvastatott a szomotor-vécsi egyház presbytereinek kérvényc, melyben előadják, hogy az ok, a miért az egyházmegyei közgyűlés a szomotor-vécsi egyházba felügyelő lelkészt rendelt, megszűnt az által, hogy Nagy Károly helybeli és Végh János felügyelő lelkész között az egyház részére ítéletileg megállapított összeg visszatérítése tekintetében az elszámolás megtörtént; továbbá a presbyterium intézkedéseinek érvényt szerezni nem képes a miatt, mert a felügyelő lelkész intézmény a presbyterium tekintélyét az egyház tagjai előtt végkép aláássta: végül az egyház az egyházkerülettől felvett 300 frt kölcsöne után eső 3 évi kamathátráléka miatt perrel fenyegettetik az esetben, ha folyó hó 10-ig 61 frt kamat tartozását ki nem egyenlíti; már pedig ezen kellemetlen helyzetbe az által jutott az egyház, mert Végh János felügyelő-lelkész a hívektől beszedett hátrálékokat az elköltött tőkepenézek helyreállítására fordítván, a kamatok fizetését nem engedélyezi. Mindezen okok alapján arra kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a szomotor-vécsi egyház presbyteriumát a felügyelő lelkész hatásköre alól felmenteni s örendelkezési jogaiba visszahelyezni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk, a mennyiben Végh János felügyelő-lelkész beadott jelentéséből arról győződött meg, hogy a felügyelő-lelkész tovább működésére égető szükség

van, midőn neki a szomotor-vécsi egyház érdekében tett üdvös fáradozásaiért elismerést, köszönetet szavaz, nemcsak hogy meg nem szünteti a felügyelői intézményt, de a menyenyiben azt tapasztalta, hogy a felügyelő-lelkészt eddigi korlátolt hatásköre nagy mértékben gátolta az egyház javát célzó intézkedéseiben: egyházmegyei közgyűlés Nagy Károly lelkészt az egyház anyagi ügyeibe való beavatkozástól határozottan eltiltja s ezek kezelését kizárólag Végh János felügyelő lelkészre bizza, hogy e tekintetben legjobb belátása szerint intézkedjék; sőt amennyiben a szomotor-vécsi presbytérium köztudomás szerint a legrendetlenebb állapotban van: felhívja a felügyelő lelkészt, hogy a presbytériumot a törvény értelmében alakítsa meg.

Végül az egyházkerület ügyészi hivatala jegyzőkönyvi kivonatban értesítendő, hogy a szomotor-vécsi egyházat érdeklő minden ügyben felvilágosításért Végh János felügyelő-lelkészhez forduljon.

72. A leleszpolyáni leányegyház presbytériuma, az egyházlátogatás útján, panaszképen terjeszti egyházmegyei közgyűlés elé azon körülményt, hogy az egyház által 1887-ben nyilvános árverésen Simon István helybeli lakostól vásárolt birtok után, dacára annak, hogy a vételárból a birtokot terhelő minden kincstári illeték hiány nélkül kifizettetett, most mégis 53 frt 15 kr hátrálékos ártér követeltek az egyháztól. Allítólag Török István l.-polyáni lakos terhelte meg vele az egyházat, mert tőle kértek először ugyanily összeget s ő a maga birtokáról töröltetve íratta jogtalanul az egyház terhére.

Közgyűlésünk ez ügynek tisztába hozatalát dr. Kesső Géza egyházmegyei ügyészre bizza.

73. Ugyancsak a lelesz-polyáni egyházból jelenti egyházlátogatás, hogy a presbytérium többszöri felhívás dacára sem tett eleget azon kötelességének, hogy az egyházi kötvényeket jótállókkal biztosítsa.

Közgyűlés felelősség terhe alatt utasítja nevezett presbytériumot, hogy az egyház kötvényeit szabályszerűen biztosítsa s azokat a legközelebbi egyházlátogatásnak már ily állapotban mutassa be.

74. Olvastatott Meczner Béla egyházmegyei gondnok és Komjáthy Gábor egyházmegyei jegyző, mint küldötteknek 1890. őszi gyűlésünk 41. sz. jegyzőkönyvi pontjára vonatkozó jelentése, melyben előadják, hogy folyó évi március 12-én a királyhelmei parochián a tanító hátrálékos adóügyének rendezése céljából megjelenván, a lelkész, a tanító és két egyházi gondnok közreműködésével az idevonatkozó kimutatások alapján megállapították, hogy Karakó Ferenc királyhelmei tanítónak összes állami adó hátrálekka 113 frt 68 kr; az egyház tagjainál pedig részint egyenes fizetés, részint tandíj címen kint levő követelése 168 frt 8 kr-ra megy. Megjegyzendő azonban, hogy a küldöttség elé terjesztett tanító fizetési hátrálék kimutatása nem volt hiteles, mivel állítólag a presbyt-

rium által hitelesített kimutatás a járási főszolgabíró által a községi előjárásnak adatott át behajtás végett. A mennyiben pedig a gondnokok nyilatkozatából az tűnt ki, hogy a tanító a polgári hatóságnak behajtás végett átadott hátrálékokból időközileg közvetlenül is vett át egyes egyháztagoktól fizetést, s ennek következménye az lett, hogy midőn a végrehajtó egyik-másik háznál a hátrálékra foglalást akart eszközölni, ott a kifizetést igazoló nyugtát mutatták fel: küldöttség nemcsak a tanítót tiltotta el a fizetési hátrálékok közvetlen átvételétől, hanem a főszolgabírói hivatalt is megkereste, hogy a tanító behajtandó hátrálékát tiltsa le a községi előjárásnál mindaddig, míg a 113 frt 68 kr állami adó tartozás le nem törlesztetik. Végül a gondnokok úgy nyilatkozván, hogy az egyházi adó hátrálékoknak nagy mérvű felszaporodását leginkább az okozza, hogy a presbytérium rendezetlen állapota miatt, a presbyterek a gondnokoknak a fizetések beszédésénél nem segédkeznek: küldöttség felhívta a lelkészt, hogy a presbytériumot, mely saját beismerése szerint sincs úgy alakítva, az egyházi törvények értelmében haladéktalanul szervezze.

Közgyűlés midőn a küldöttség intézkedéseit helyben hagyja egyszersmind — a mennyiben tudomására jutott, hogy Karakó Ferenc felsőzempléni egyházmegyébe kebelezett Sűrnyegre választott meg tanítónak — felkéri esperes urat, hogy az elbocsátó engedélyt ne adja ki mindaddig, míg Karakó Ferenc adóügyét tisztába nem hozza; annyival inkább, mivel a királyhalmecsi egyház képviselői oda nyilatkoztak a közgyűlés előtt, hogy a behajtás végett kiadott hátrálék kimutatás nagy részben valótlanságokat tartalmaz, azt a presbytérium át sem vizsgálta, meg sem erősítette, s így ez úton az adó ügye tisztába nem hozható. A fentebbiekből kifolyólag közgyűlés utasítja a királyhalmecsi presbytériumot, hogy a Karakó Ferenc tanítót illető földbirtok haszonbérletét és esetleg más nemű követeléseit az adóhátrálék fedezésére foglaltassa le és eljárásának eredményéről az esperesi hivatalnak jelentést tegyen, ez szolgálván irányadóul arra, hogy az elbocsátó engedély kiadassék, vagy továbbra is megtagadtassék.

75. Ugyancsak Királyhalmecsről jelenti egyházlátogatás, hogy a képezdei tőkéből Pataki Józsefnek kölcsönadott összeg még ez ideig sincs befizetve s hogy ez ügyre vonatkozólag Pataki János gondnok azon ígéretet tette, hogy ő mint egy harmadrésben örökös, 10 frtot hajlandó megfizetni, de a másik felének megfizetésére bátyja köteleztessék.

Közgyűlés szigorúan utasítja a királyhalmecsi presbytériumot, hogy miután Pataki János önként hajlandó a 10 frtot megfizetni, a tőke másik felét Pataki Józseftől bírósági úton hajtassa be.

76. A vékei leányegyházból jelenti egyházlátogatás, hogy a kötvények jótállókkal nincsenek biztosítva.

Közgyűlés a presbytériumot e hiány pótlására utasítja.

77. Úgyancsak a vékei leányegyház az egyházlátogatás útján azon panaszt terjeszti közgyűlésünk elé, hogy ezelőtt pár évvel a Latorca áradásának megszűntetése céljából a szabályozó társulat közvetlen a parochialis épületek előtt is töltést emeltetett, minek következtében az előkönyörgő szobája egészen sötétté lett s falai nedvesekké, az egész lakás egészségtelenné vált, különösen pedig olvadás idején oly veszélyessé lett, hogy a töltésről és annak árkában lefutó hóvizet csak roppant erőfeszítéssel lehet meggátolni, hogy az egész udvart és lakást el ne öntse. Jelenti továbbá, hogy a körjegyző az egyházat községi pótdadóval is megróttá, ugyanazért a presbytérium mindezen sérelmekkel szemben orvoslást kér az egyházmegyei közgyűléstől.

Egyházmegyei közgyűlés ezen ügyek megvizsgálására s esetleg elintézésére Meczner Béla egyházmegyei gondnok urat és Komjáthy Gábor jegyzőt kéri fel.

78. A szentesi járás egyházlátogatási jegyzőkönyvéből értesült közgyűlésünk, hogy a szentesi egyház presbytériuma által Lábos Menyhért volt szentesi lelkész özvegye ellen a lelkészi birtokból jogtalanul elfoglalt körülbelül egy holdnyi földterületnek a lelkészi hivatal részére leendő visszaszerzése végett indított perben az elsőfokú bíróság az egyház javára ítélt; a kérdéses földterületet a lelkészi hivatal részére vissza rendelte, sőt az özvegyet a per költségeiben is elmarasztalta; a legfőbb bíróság azonban, tekintettel azon körülményre, hogy nevezett lelkészözvegynek immár nagykorú gyermekei perelve nem lettek, — bár a perköltségeket kölcsönösen megszüntette — az egyházat kérelmével elutasította.

Egyházmegyei közgyűlésünk, amennyiben az első bírósági ítéletből azon következtetésre jutott, hogy a kérdéses földterület csakugyan a lelkészi hivatal jogos tulajdonát képezi: megbízza Dr. Kesső Géza egyházmegyei ügyészt, hogy a perre vonatkozó adatokat beszerezve, ha az egyház követelésének jogosultságáról ő is meggyőződik, özv. Lábos Menyhértné és nagykorú gyermekei ellen perújítást fogantatosítson.

79. Olvastatott id. özv. Ölbey János ricsei lelkész özvegy és Kántor Ferenc ugyanottani tanító kérvénye, melyben előadjak, hogy Ricsé községe a múlt 1890-ik év telén azon községi erdőből, melyhez a reform lelkész egy egész, a tanító pedig féltelek jogosultsággal bir, eladott mintegy 8000 frt értékű és árú fát s az összeget birtokaránylag felosztva, az egyeseknek kiadták, a lelkész és tanító illetőségét azonban visszatartottak azon kijelentéssel, hogy az őket nem illeti; kérik azért egyházmegyei közgyűlést, hogy az őket illető összegnek kiadását rendelje el.

Mielőtt egyházmegyei közgyűlésünk c jogi természetű ügynek végleges elbírálásába bocsátkoznék, szükségesnek tartja annak a helyszínén leendő alapos megvizsgálását s e célból Körössy György tanácsbíró és Dr. Kesső Géza egyházmegyei ügyészt küldi ki.

80. Olvastatott a tárkányi társegyházakba kiküldött bizottság jelentése, melyben előadja, hogy a kistárkányi presbiterium belcegeyzik abba, hogy bár az adományok túlnyomólag kistárkányiak részéről történnek, valamint a persely-pénzek, mindenekelőtt a közös egyházi kiadások fedezésére fordíttassanak s csak az ezután felmaradó szükséges kiadás viselendő $\frac{2}{3}$ részben Kis-, $\frac{1}{3}$ -ad részben N.-Tárkány által. — Jelenti továbbá, hogy a presbiterium megígérte, hogy a székperben hozott egyházmegyei határozatot, mint a mely már különben is jogerőre emelkedett, egészben megfogja tartani, és hogy az adót is a jelen egyezés és arány megállapítása után kifogják fizetni. A templom javításra nézve a munkálat annyira fogatosított, hogy ember életében nem eshetik többé kár.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul vévén az abban jelzett megállapodásokat helyben hagyja, hozzá tévén, hogy az erdő jövedelméből kifizetett kincstári tartozások összege $\frac{2}{3}$ -ad részben Kis-, s $\frac{1}{3}$ -ad részben Nagy-Tárkánynak javára tudandó be, valamint minden nemű ezután felmerülő kiadások az adománypénzek és persely jövedelem levonása után $\frac{2}{3}$ és $\frac{1}{3}$ -ad arányban fedezendőek.

81. Kasko B. Pál nagykövesdi lakos azt kéri, hogy az ottani egyházzal 1889-ben elcserélt két vékás földből 132 □-ölnyi terület neki vissza engedessék, mert úgymond az a földterület melyet ő az egyháztól cserében kapott csak szőlőnek alkalmas köves-, kopár talaj, de miután a filoxera már ott is pusztít, s ő azt a területet többé be nem ültetheti, így károsodása nyilvánvaló.

Miután az egyházmegye az egyes gyülekezetek birto-
kából ajándékokat nem osztogathat, folyamodó kérelmét sem teljesítheti.

82. Séra József pácini gondnok ellen a múlt évi számvevőszéki ülésre hibás számadás miatt beadott panaszt a jelen évi egyházlátogató küldöttség a helyszínén megvizsgálván és elintézőn jelenti, hogy nevezett gondnokot a már megtérített vagy igazolt pénzek kivül még 20 frt megtérítésére kötelezte, mely összeg az 1891-ik évi gondnoki számadásba első helyen lesz bevezetendő.

Közgyűlés az egyházlátogató küldöttség intézkedését megerősíti, Séra Józsefet a 20 frt megfizetésére kötelezi.

83. A cigándi járás egyházlátogató küldöttsége jelenti, hogy e járásban a tanítói értekezletek ellátási költségei a régibb egyházmegyei szabályzat ellenére a gyülekezetek pénztárából fedeztetnek, azoknak nem csekély megterheltségével.

Miután a tanítói értekezletekre utazó tanítók érdekében egyházmegyénk 1879. őszi közgyűlése jegyzőkönyvének 42. szám alatt azt a rendelkezést tette, hogy saját gyülekezetektől ellátási és fuvardíjt kapjanak: a cigándi körben önhatalmilag életbeléptetett ellenkező szokást, mint a mely az egyházak nagyobb megterheltségével jár, beszünteti s

ezen határozatáról a cigándi kör egyházait esperesi körlevél útján minél előbb értesíteni rendeli.

84. A cigándi egyház 2210. frtnyi adósságának törlesztésére a regále-váltsgból nyert 1200 frtot óhajtaná fordítani s e célból kéri az egyházmegye felhatalmozó határozatát.

A regále válttság a községeknek elidegeníthetlen tulajdonát s egyik jövedelmi forrását képezvén, adósság törlesztésre nem fordítható s így a cigándi egyház kérelme sem teljesíthető.

85. Pál Albert örösi lelkész azt kéri az egyházmegyei közgyűléstől, hogy miután az ő lelkészi jövedelme a 700 frtot nem haladja meg, az ő részéről az egyházmegyei papi özvegy-árvagyámtárba fizetendő alapdíj 80 frtról 70 frtra s ennek megfelelőleg évi díja 8 frtről 7 frtra szállíttassék alá.

Miután azon lelkészek, kiknek jövedelmük 600 frtnál többre megy, egyenként és pedig külön jegyzőkönyvi kivonaton fel lettek híva annak idején, hogy a számvevőszék által rájuk rótt gyámintézeti díjak ellenében, ha azokat magokra nézve túlmagasnak és így terhelőnek találják, a jegyzőkönyvi kivonat vételétől számított 30 napon belül felebbezéssel éljenek, s miután folyamodó ezen jogával nem élt: kérelmét az egyházmegye nem teljesítheti, sőt kötelezi, hogy az általa már befizetett 70 frt alapdíjat 80 frtra pótolja ki.

86. A népes karádi gyülekezetnek a Károlyi-szoborra és alapra tett összes adakozása a 2 frtot meg nem haladván,

közgyűlésünk elvárja a karádi gyülekezet előljárástól és tagjaitól, hogy a nemes célra tett újabb adakozás által igyekezni fognak vallásos buzgóságuk iránt kedvezőbb véleményre ébreszteni.

87. A szentesi járás egyházlátogató küldöttsége kiváló dicsérettel emeli ki azon valóban ritka jelenséget, hogy Schreiber Izidor vékei nagybérlő, bár felekezetünkhöz nem tartozik, mégis a vékei egyház ügyei iránt oly meglegerdeklődést tanúsít, hogy nemcsak az iskolát látogatja meg gyakorta, hol a növendékek feleleteit szívesen hallgatja s az érdemeseket megdicséri, sőt iskolai szerek beszerzése céljából pénzbelileg is megjutalmazza; hanem a vékei előkönyörgő részére az eddig is szivességből engedélyezett legelőn kívül, a múlt évben 20 frtot adott fizetése javítására, sőt kilátásba helyezte, hogy ezen jótéteményben az előkönyörgőt továbbra is részesíteni fogja.

Egyházmegyei közgyűlésünk Schreiber Izidor nagybérlőnek ezen önzetlen felebaráti szeretetről tanúskodó s felekezetiességen felülemelkedett felvilágosult gondolkozásról tanúskodó ritka szép tetteért legmelegedett elismerését nyilvánítja.

88. Az április 28 án kezdődő egyházkerületi gyűlésen egyházmegyénk képviselőivel Bodolai József, Tóth Lajos papi tanácsbírák, továbbá

báró Vay Sándor, Bódogh Károly, Vecsey Oláh Miklós világi tanácsbírák, Czinke István és Kónya András jegyzők bízattak meg.

89. Egyházmegyénk kebeléből s munkakörükből a lefolyt egyházi évben a halál által kiragadtattak: id. Ólbey János ricsei lelkész s egyházmegyei tanácsbíró; Futó János kis-dobszai lelkész; Sélley András lácai agg tanító, Csörge Endre lukai tanító s csak pár héttel a közgyűlés előtt Csontos Károly vajdácskai tanító.

Közgyűlésünk fájdalmas részvétellel és kegyeletes hálával adózik az elhunytak érdemeinek s mint hű munkások emlékét jegyzőkönyvben is megörökíti

90. Emlékezetnek okáért és hogy minden egyház mintegy ellennyugtázza lássa, hogy mennyit áldozott a nemes célra, jegyzőkönyvbe iktatjuk azon összegeket, melyeket a kebelbeli egyházak a Károlyiszoborra és alapra gyűjtöttek és beküldtek, és pedig 1-ször az esperesi hivatalhoz: Agárd 3 frt 50 kr, Leányváry l. e. 3 frt, Bacska 4 frt, Lelesz 50 kr, Báj 4 frt, Berecki 4 frt 45 kr, Berzék 1 frt 14 kr, B.-Keresztúr 2 frt 85 kr, B.-Olaszi 3 frt 30 kr, Cigánd 5 frt 25 kr, Csanáros 5 frt 5 kr, Sóstófalva —, Csobaj 1 frt 50 kr, Erdőbénye 15 frt 50 kr, Sima 1 frt, Erdő-Horváti 2 frt 40 kr, Gesztely 5 frt 20 kr, Golop 2 frt 45 kr, Hernád-Németi 17 frt, Hotyka 2 frt 20 kr, Karád 2 frt, Karcsa 3 frt 50, Pácin l. e. 3 frt, Kenézlő 1 frt 70 kr, Kesznyéten 10 frt 30 kr, Király-Helme 3 frt 23, Lelesz Pólyán 3 frt, Kis Dobsza 4 frt 20 kr, Kis-Géres 9 frt, Kis-Kövesd 2 frt, Laca 6 frt 99 kr, Liszka 5 frt 50 kr, Legyes Bénye 43 kr, Luka 5 frt, Karos 3 frt, Mád 29 frt 27 kr, Megyaszó 12 frt, Monok 1 frt 60 kr, Nagy-Géres 10 frt 40 kr, Nagy-Kövesd 2 frt, Nagy- és Kis Rozvány 2 frt 90 kr, Ond 3 frt 12kr, Örös 5 frt, Perbenyik —; Petrahó 6 frt 50 kr, P'thrügy 17 frt, Ricse 5 frt, Sajó Hidvég 10 frt, Semlyén 3 frt, Szentés-Véke 13 frt 70 kr, Szerencs 24 frt 30 kr, Szomotor 2 frt 20 kr, Z. Harkány 5 frt, T.-Kenéz 1 frt 90 kr, T.-Szada 6 frt 15 kr, Tallya 4 frt 80 kr, Tarcal 33 frt, Tisza-Ladány 10 frt 50 kr, Tisza-Lúc 10 frt 32 kr, Tokaj 11 frt 28 kr, Tolesva 3 frt 60 kr, Zombor 90 kr, Vámos Újfalú 4 frt 2 kr, Vajdácskai 3 frt 10 kr, Vís 1 frt 80 kr. Összesen 391 frt 50 kr. — 2-ször. Lap útján küldötték be gyűjtésüket: Kak 1 frt 40 kr, Sárospatak 83 frt 23 kr, Agcsernó, Kis- és Nagy Tárkány együtt 8 frt 50, Tisza-Lúc a confirmáltaktól ismét 3 frt 40 kr, összesen 96 frt 53 kr és így a két összeg együtt 488 frt 3 krt tesz ki.

91. Bálint Dezső sárospataki lelkész s a gyűlés folyamán megválasztott gyámintézeti pénztárnok közgyűlésünknek jelenti, hogy addig is míg gyümölcsözőbben elhelyezhetné, 1573 frtot a sárospataki népbankba helyezett el.

Tudomásúl szolgál.

92. Segélyért folyamodnak: a b.-olasz egyház, Török Józsefné, Göncy Józsefné, Móré Pálné lelkész özvegyek; Likay László nyugalmazott, Makó János bacskai, Lábos Endre leleszpólyáni, Földi Tamás

simai. Bodnár Kálmán leleszi tanítók és Hubay Boldizsárné tanító özvegy.

A segély osztó bizottság figyelmébe ajánlatnak.

93. Egyházmegyei tanügyi bizottságunk beterjeszti 1891. április 1-én Zombori Gedő és Szinyei Gerzson tanácsbírák elnöklété alatt tartott ülésének jegyzőkönyvét, mely is egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe vétetni rendeltetett. E szerint az összes lélekszám 46302; 6—12 éves iskolakötelesek száma 2593 fi, 2425 nő, összesen 5018; több 540-nel mint múlt félévben.

Iskolát gyakorolt e félévben 6—12 éves 2211 fi és 1955 nő, összesen 4166; több 408-al mint a múlt évben.

Ismétlő iskola köteles 12—15 évig 937 fi, 947 leány, összesen 1884, több 102 vel mint az előző év utó felében.

Ismétlő iskolát gyakorolt 280 fi, 228 leány = 508, tehát 148-al több mint a múlt év utó felében = az ismétlő kötelesek 26.96⁰/₀-ja.

Mindennapi iskolát nem gyakorol 382 fi, 470 nő, összesen 852; kevesebb a múlt félévinél 574-el = az iskolakötelesek 16.97⁰/₀-ja.

Ismétlő iskolát nem gyakorolt 657 fi, 719 nő, = 1376; 50-nel kevesebb mint az előző év második felében — az ismétlő kötelesek 73.03⁰/₀-ja.

Osztályozás tekintetében van VI. oszt. iskola 10, V. oszt. 18, IV. oszt. 39, III. oszt. 3.

Szellemi állásra nézve:

Kitünő: 24, u. m. Báj, Cigánd, Csanalos, Erdőbénye, Karád, Kesznyéten, Kis-Dobsza, Kis-Géres, Mád, Megyaszó felső fi, N.-Géres Őrös, Pthriigy, Sárospatak, mind a három, Szada, Véke, Tállya, Tarcal fi, K. Tárkány, Tisza-Luc fi és leány. Tokaj.

Dicséretes: 16, u. m.: Leányvár, Sima, T.-Harkány fi, H.-Németi, Hotyka, Pácín, L.-Pólyán, N.-Kövesd, Láca, Karos, Megyaszó alsó fi, Monok, Ricsé, Sajó Hidvég, Szerencs, Tarcal leány.

Kielégítő: 22, u. m.: Agárd, Bacská, Lelész, B.-Keresztúr, B.-Olaszi, Csobaj, E.-Horváti, Golop, Harkány leány, H.-Kak, Kenézlő, K. Kövesd, L.-Bénye, Megyaszó leány, Ond, Petrahó, Szentés, Szomotor, Ág.-Csernő, T.-Ladány, Tolcsva, Vis.

Gyenge: 5, u. m. Karcsa, Király-Helmec, Luka. Takta-Kenéz, Zombor.

Nincs minősítve: 9, u. m.: Berzék, Sóstófalva, Gesztely, Ó-Liszka, Nagy-Rozvágy, Perbenyik, Semlyén, V.-Újfalu, Vajdácská.

Liszkán és V.-Újfaluban a himlőjárvány, Vajdácskán pedig a tanító, súlyos betegsége miatt szünetelt az iskola, azért nem lett minősítve.

A múlt év végéhez hanyatlás jelezhető Bacskán, Csobajon, Golopon, Kis-Kövesden, Szomotoron, T.-Ladányon. melyek dicséretesből kielégítővé; továbbá Karcsán, Király-Helmecen, és Lukán, melyek dicséretesekből gyengékké és Takta-Kenézen, mely kielégítőből lett gyengévé, végül Lelesz-Pólyánban, Pácínban és Ricsén, melyek kitünőbből dicséretesekké hanyatlottak. Ellenben haladás jelezhető Ondon, Petrahón melyek gyengéből kielégítővé s végre Kesznyétenben, Kis-Dobszán,

Mádon, Lúcon (leány) és Tokajon, melyek dícséretesből kitűnőre emelkedtek.

Rendes tanító van 56, segédtanító 2, lelkésztanító 8, káplántanító 5, ideiglenes 5, okleveles 58, nem okleveles 15.

Tanítólak jó 62, rossz 7, és pedig a harkányi fi és leány, a kaki, karcsai, láczai, legyes-bényei és lukai.

Kellőleg fel van szerelve 17, hiányosan 51 iskola; egyáltalában nincs felszerelve 5, u. m. a kispécsi, karosi, t.-kenézi, petrahói, és nagygerési, mely utóbbi két iskolánál a dühöngő tűzvész emésztett meg minden felszerelést.

Tornaeszközökkel el van látva 3 iskola, u. m. az o.-liszkai, mádi és sárospataki. A többinél hiányzik.

Faiskola rendezett 15, rendezetlen 25, a többiről jelentés nem adatott.

Iskolai alap 3841 frt 44 kr, földben $\frac{1}{2}$ telek.

Más vallású iskolások :

róm. kath.	=	140 fi	113 nő	=	253;
g. kath.	=	47 »	29 »	=	76;
ág. hitv. ev.	=	26 »	12 »	=	38;
móz. vall.	=	86 »	68 »	=	154;

összesen : 299 fi 222 nő = 521.

E szerint a más vallású iskolások az iskolát gyakorlók 12.50%-át teszik : 260-nál több mint az előző év utóbbi felében.

Iskolát gyakorolt az egyházmegyében :

6—12 éves	=	2211 fi	1955 nő	=	4166;
12—15 »	=	280 »	228 »	=	508;
más vallású	=	299 »	222 »	=	521;
		<hr/>			
		=	2790 fi	2405 nő	= 5195.

Egyes iskolákra és tanítókra vonatkozó határozatok. Az olasz, — egyházi terhekkal túlságosan megrótt egyház iskoláztatása, — valószínűleg azért, mert a hívek így remélnék legalább a tandíj fizetéstől megmenekülni — nagyon szánandó állapotban van. A növendékek a lehető legrendetlenebbül látogatják az iskolát, minckövetkeztében az osztályokban sem haladhatnak elő, úgy, hogy mire confirmáció alá kerülnek, jóformán csak a III ik osztályig jutottak s így vallásunk s egyházunk történetének és hitelveinek ismertetéből úgyszólván csak a kezdet kezdetén vannak.

Az olaszii egyház előljárósága utasíttatik, hogy az iskoláztatásra több gondot fordítson s a hanyag szüléket a törvényes eszközökkel kényszerítse gyermekeik iránti kötelességük teljesítésére.

A szentesi tanító mind a vallásos ismeretekben mind az éneklés terén nagyon gyarló :

Utasíttatik, hogy a jelzett téren magát önszorgalom útján tökéletesíteni tartsa kötelességének.

A sóstófalvi tanító az egyházlátogatás megérkezésekor tanítvá-

nyaival együtt lakodalomban volt, azért is az iskolát nem lehetett megtekinteni.

Közgyűlés a sóstófalvi tanítót ezen tényeért megróvja s arról kiértésíteni rendeli.

A takta-kenézi botrányos és tűrhetetlen iskolai állapotok sürgős intézkedést igényelnek.

Közgyűlés T.-Kenézre küldöttséget nevezett ki.

Gergely Miklós toicsvai tanítót múlt tavaszi egyházmegyei közgyűlés tanítói oklevele megszerzésére utasította, arról tevéen függővé mostani állásán leendő megerősítését. Miután pedig nevezett tanító e kötelezettségének mindezeideig nem tett eleget, tanügyi bizottság az egyházmegyei közgyűlést e tárgyban intézkedésre kéri fel.

Egyházmegyei közgyűlés Gergely Miklóst a tanítástól és állásától felmenti s az iskola vezetésére a lelkészt hívja fel.

A karcsi tanítóról azt jelenti az egyházlátogatás, hogy az általa az iskolában felmutatott eredmény nagyon csekély s hogy a tanító az egyházlátogatás jelenlétében is indulatoskodott s a növendékeket illetlen kifejezésekkel illette.

Bár a tanügyi bizottság jelentése szerint a tanítónak ezen magaviseletéért és tanításbeli hanyagságáért a kellő intelmet már az egyházlátogatás is megadta, mind amellett egyházmegyei közgyűlés a maga részéről is komolyan inti, és figyelmezteti, hogy hivatását és kötelességeit — a saját érdekében — komolyabban venni igyekezzék.

A legyes-bényei tanító mivel az egyházlátogatás jelentése szerint szintén nagyon csekély eredményt mutatott fel, figyelmeztetik, hogy a legközelebbi körlátogatásra jobban elkészüljön s több eredményt tűntessen fel.

Ellenben Kovács János t. lúci s. lelkész az általa vezetett t. lúci leány iskolában oly szép eredményt mutatott fel, hogy a tanügyi bizottság indítatva érzi magát, hogy neki ezért jegyzőkönyvi elismerését nyilvánítsa.

A nagygyéresi, kiscgyéresi, leleszi, lelesz-polyáni és bacskai tanítókat a tanügyi bizottság segélyre ajánlja.

Ajánlatnak a segélyosztó bizottság figyelmébe.

Általános érdekű határozatok:

1. Tapasztaltatván, hogy az egyes iskolalátogató bizottságok az egyház kerület által legutóbb kibocsátott iskolai körlátogatói utasítást nem veszik kellő figyelembe, utasítatnak, hogy a vizsgálatok vezetésénél, mint a jelentések szerkesztésénél szigorúan az egyházkerületi utasításhoz alkalmazkodjanak.

2. Hogy a tanügyi bizottság az egyes iskoláknak az írásban és fogalmazásban való előhaladásáról is tájékozást szerezhessen, az iskolai körlátogatók köteleztetnek, hogy jövőre minden megvizsgált iskolából esetről-esetre az összes osztályokból egy-egy pár példány írásfüzetet hozzanak magokkal a tanügyi bizottságnak leendő bemutatás végett.

3. Azon eset alkalmából, hogy a bereckii közös iskolából az ott illetékes körlelkész nem adta be a felekezetünkhöz tartozó gyermekekről szóló kimutatást.

Az iskolalátogatók újból utasíttatnak, hogy a közös iskolába járó ref. növendékek számáról, a vallásban és éneklésben való előhaladásáról is mindenkor jelentést tegyenek.

4. A liszkai és pataki járáskörökben a látogatók kicseréltetnek oly formán, hogy jövőre a liszkai járásban Palóczy József mádi lelkész és Gagyi Károly liszkai tanító, — a pataki járásban pedig Hubai József b. keresztúri lelkész és Gérecz Károly sárospataki tanító fogják teljesíteni a körlátogatást.

5. A megyeszói járáskörből Zitás Bertalan felmentését kéri.

A felmentés megadatik s helyebe Zitás István kisdobszai lelkész neveztetik ki körlátogatóul. Végül

A csanálói iskoláról évek óta mindég azon jelentés érkezik, hogy a tanítási eredmény a legjobb ugyan, de a tanterem a növendékek számához képest annyira szűk, hogy a tanköteleseknek mondhatni csak felét bírja befogadni. Mivel úgy látszik, hogy itt egyszerű jegyzőkönyvi ponttal segíteni már nem lehet, tanügyi bizottság küldöttség kiküldését javasolja.

Egyházmegyei közgyűlés e célból Kónya András főjegyzőt küldi ki, őt bízván meg a kellő intézkedések megtételével.

94. Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítették.

JEGYZŐKÖNYV,

felvétel az alsózempléni ev. ref. egyházmegye számvevősége által, annak 1891. év április 1-én, Sárospatakon tartott ülésében.

Jelenlevők:

Számvevőszéki elnök: Meczner Béla, egyházmegyei gondnok.

Számvevőszéki tagok: Tóth Lajos, Gecsei Péter, Keresztúry József, Végh János, Czinke István.

Számvevőszéki jegyző: Dr. Kesső Géza, egyházmegyei jegyző.

I. Első sorban vizsgálat alá vétetett a pataki járás egyházainak, illetve azok gondnokainak számadása.

Sárospatak. A csoportosítás nem helyesen eszközöltetett, a mennyiben az egyes kiadási tételek túl részletesen vétettek fel; nehézményeztetik, hogy a közalap az egyházi adóval foglaltatott össze, holott ezek mennyisége külön tüntetendő ki:

A számodás szabályszerűen aláírva nem lett.

A népbankból kivett 100 frt a kiadási rovatban sehol elő nem fordul.

Kezélő. A csoportosítás nem helyesen eszközöltetett. A bevétel 3. 4. tétele alatt jelzett gabona természetű és eredete megjelölve nincs.

A 18. 19. tétel alatti kiadás indokolva nincs.

Vagyon kimutatás teljesen hiányzik és egyház utasíttatik annak utólagozására; nyugták és ellennyugták hiányzanak.

Vís. Vagyon kimutatás hiányzik és számadás szabályszerűen aláírva nincs, nyugták és ellennyugták hiányzanak.

Petráhó. A csoportosítás nem helyesen eszközöltetett, a mennyiben túl részletezve vannak.

A kiadási tétel 34. pontja, mint felesleges nehézményeztetik, a 37. tétel alatti pedig igazolva egyáltalán nincs, erre nézve felvilágosítást számvevőszék elnökéhez terjessze be és az egyes tételek tüzetesen körül írandók.

Vagyoni kimutatás a presbiterium által aláírva nincs.

A petrahói egyház ama kérelme, hogy az 1889. évi gondnoki számadás nehezményezett 32. 33. 36 és 37. tételei alatt felszámított összegek visszafizetése alól a marasztaltak mentessenek fel, teljesíthetőnek nem találtatott, mivel ezen kérdés már jogerejű határozattal eldöntve lett a számvevőszék által, így ez maga jogerős határozatát többé meg nem változtathatja, hanem elbírálás végett az egyházmegyéhez terjeszti be.

B.-Olaszi. Kiadások és bevételek nyugta és ellennyugtákkal kellően igazolva nincsennek.

Vámos-Ujfalú. Nehezményeztetik a kiadás 11. tétele alatt felszámított küldött díjak mennyisége, mennyiben annak nagysága igazolva egyáltalán nincs.

Tőke és vagyon kimutatás hiányzik.

O.-Liszka. A vagyoni kimutatás oly hiányos, hogy az teljesen hasznavehetetlen, egészben az ügy az egyházmegye elbírálása alá bocsáttatik, a mennyiben több hiányok tapasztaltattak.

Tokaj. A csoportosítás tévesen eszközöltetett.

A kamat hátrálék igen sok van kint és a kötvények kellőleg biztosítva nincsennek.

B.-Keresztúr. A számadáshoz a rovatos nyomtatott ívek nem használtattak, nehezményeztetik a papi értekezlet alkalmából lelkész részére felszámított 2 frt és annak visszafizetését számvevőszék elrendeli.

A vagyon kimutatás téves, mennyiben a befolyt 259 frt 76 kr tőke abban nem fordul elő, mely pedig ott kitüntetendő lett volna.

Tólesva. Szőlőmunka és szüretelési költség címén 48 frt 48 kr lett felszámítva, így ha szüretelési költség van, bornak is kellett lenni, mely pedig a vagyoni kimutatásban elő nem fordul.

A kiadás 26. tétele alatti körlátogatási díj 2 frt kifogásoltatik.

Az alapítványi tőke kimutatás 3. sz. alatt jelzett 200 frt biztosítva nincs, mely jótállás vagy bekebelezés által biztosítandó; épen úgy a 7. szám alatti 100 frt.

Erdő-Bénye. A számadás nyugta és ellennyugtákkal igazolva nincs.

Sima. Nyugták és ellennyugták hiányzanak.

II. Vizsgáltatott a szentesi kör egyházainak számadása.

Vajdácška. Bevételek ellennyugtákkal igazolva nincsennek.

Az adó és ártér együttesen van kimutatva, holott az külön mutatandó ki.

A 19. tétel alatti kiadás nyugtákkal igazolva nincs.

Nehezményeztetik a közalaprak a közpénztárból pótlása mennyiben ezen két alap különböző jogi természettel bír és külön kezelendő és hajtandó be.

A követelések jótállás és bekebelezéssel biztosítva utasítás dacára sincsennek, melynek pótlására a presbiterium felelőség te. he mellett utasítottik.

Berecki. A kikölesznözött tőke az egyház egyéb kiadásával levén kimutatva, ki nem vehető, mennyi az egyház kihelyezett tőkéje és külön kiadása.

Nagy-Kövesd. Az Isten dicsőítésére tett adományoknál igaz az adakozók megnevezendők, de az összeg csak egyszer és együtt mutatandó ki, nem pedig külön-külön minden összeg.

A kamatok hátrálékos volta nehezményeztetik.

Szomotor. A számadás nem a kiadott rovatos íven készített, a bevétel sorszámait a kiadásnál is folytattnak, dacára, hogy gondnok már a múlt évi számadást átdolgozta, így példa állott számadó előtt; s mivel a számadás oly szabálytalan, hogy azon eligazodni egyáltalán nem lehet, annak a kinevezendő felügyelő felügyelete mellett újból készítése és számvevőszék elnökéhez beterjesztését rendeli el, s az ügy lebonyolítását az egyházmegye elé terjeszti.

Nagy-Géres. Az adó és ártér külön-külön mutatandó ki, nem mint történt, együttesen.

A csoportosítás tévesen eszközöltetett.

Szentes. A bevételek csoportosítása téves, ellennyugták hiányzanak.

Véke. A csoportosítás hiányos. A kiadott rovatos ív nem használtatott.

Nyugták hiányosak.

Király-Helmec. Számadások nem a kiadott rovatos íveken készítettettek, csoportosítás téves, a bevételek ellennyugtákkal igazolva nincsennek, kifogásoltatik, hogy 1891. évi bevétel 1890. évi számadásban van elszámolva. Vagyon kimutatás nincs.

Pólyán. A számadás nem a kiadott rovatos íven készítettett, a tőkepénzek biztosítva nincsennek, csoportosítás téves, nyugta és ellennyugta hiányos.

Lelesz. Kamat hátrálék sok levén kint, nehezményeztetik, ellennyugták nincsenek.

Bacska. Csoportosítás téves.

Perbenyik. Csoportosítás téves, ellennyugták hiányzanak, nyugták számozva nincsenek.

Agárd. Csoportosítás téves.

Leányrár. Bevételek ellennyugtákkal igazolva nincsenek, számadás szabályszerűen aláírva nincs.

Kis-Géres. Ellennyugták hiányzanak, nehezményeztetik, hogy az egyes lapok összegezve és az összeg következő lapra átvive nincs.

Tárkány. Bevételek ellennyugtázva nincsenek.
Ág-Csernő. Nyugták, ellennyugták hiányzanak.

III. Vizsgálat alá vétetett a *tállyai* kör egyházainak számadása.

Mád. Vagyon-kimutatás hiányzik, nagyon sok kamat van hátrálékban.

Tállya. A szőlő munkáltatás összege feltűnő, miután bor kimutatva nincs, holott ha munkáltatás történt, bornak is kellett lenni.

Monok. Ellennyugták hiányzanak.

Szerencs. Úgy a vagyon-kimutatás, mint a bevétel és kiadás egyes tételei érthetetlenek.

A kiadások 4. tétele alatt 15 frt 20 kr felszámítása túl magas volta miatt kifogásoltatik.

Zombor. A kiadási tétel 7. rovatára vonatkozó nyugta 39 frtről levén kiállítva, holott tényleg 29 frt fizettetett, ez aggályosnak tűnik fel számvevőszék előtt és felvilágosítandó.

Golop. Csoportosítás téves, feltűnt, hogy a lelkészi gabona fizetéseiné ára az egyház pénzéből fizettetett, a papi fizetés összege van zavarva az egyház vagyonával, s a bevétel és kiadás tételei oly zavartak, hogy abból tiszta képet nem nyerhetni.

A Hutka-féle alapítvány elköltetvén, az mind ez ideig helyre nem pótoltatott.

Feltűnt számvevőszéknek, hogy tetemes földbér hátrálék van.

Ónd. Vagyon-kimutatás hiányzik.

Takta-Kenéz. Bevételek ellennyugtákkal igazolva egyáltalán, kiadások nyugtákkal részben nincsenek igazolva.

A közalapi be nem fizetett összegek a közpénztárból pótoltatván ez nehezményeztetik, mennyiben a közalap elkülönítve kezelendő. Magtári számadás teljesen érthetetlen s mint ilyen, újból készítés végett az illető gondnoknak visszaadatik, kötelezván azt e számvevőszék elnökéhez beterjeszteni.

Ladány. A párbér-szedés címén felszámított 3 f. kifogásoltatik, miután a gondnoknak készfizetése van, minélfogva a fenti 3 frt visszafizetendő.

Csobaj. Tőke-kimutatás nem a kiadott rovatos iven készítettett.

Tarcal. Vagyon kimutatás hiányos.

IV. Vizsgálat alá vétetett a *megyasszói* járás egyházainak számadása.

Szada. A nyugták és ellennyugták megvannak ugyan, de nem sorszám szerint, hanem darabszám szerint vannak megjelölve, az egész évi nap és fuvardijak együtt vannak kimutatva.

A pénztári maradvány 1176 frt túlmagasanak találtatott a gondnok kezei között.

A kamat-hátrálék a tőkékhez viszonyítva túlmagasnak mutatkozik.

Miként vannak a tőkék biztosítva, az kimutatva nincs.

Harkány. Ellennyugta egyáltalán nincs, a kiadások is csak részben vannak nyugtákkal igazolva.

A nyugták összege a számadásban kitüntetett összegeknek nem felelnek meg.

A kamatok a bevételekben elő nem fordulnak, a számadás egyáltalán zavaros és jövőre gondnok a számadásnak az utasítás szerinti készítésére utasítatik.

Miután az orgona-alap oly magasnak mutatkozik, hogy az orgona már felállítható lenne, kérdésbe teszi számvevőszék, mért nem állíttatott fel az orgona, annál inkább, mert hogy az orgona-alap van-e biztosítva, ki nincs tüntetve.

Tisza-Lúcz. Kifogást tesz számvevőszék a Séllei-ügyben felszámított 14 frt ellen, ezt számvevőszék roszalja és több oly felszámítás foglaltatik, melyet a hívek vallási buzgalomból is elvégeztek volna.

Kesznyéten. Csoportosítás hiányos. Nincs kitüntetve, hogy a tőke-pénzek miként vannak biztosítva, holott erre már mult évben az egyház figyelmeztetve lett.

Berzék. Kiadások nyugtával, bevételek ellennyugtával igazolva nincsenek, csoportosítás egyáltalán nincs, s a számadás oly zavart, hogy azon eligazodni nem lehet.

Nehezteltetik a lelkész részére irodaszerekért felszámított 5 frt. számadásban nincs keresztül vive az 1890. évi tavaszi közgyűlés 34. pontjában foglalt meghagyás.

A gondnok kezei közt levő összeg túlmagasnak találtatott.

Teher-kimutatás hiányzik és általában az egész számadás oly zavart, hogy az ellenőrzést lehetetlenné teszi.

Hernád-Németi. Ellennyugták és nyugták csatolva nem lettek, egyébiránt a mult évhez képest haladás észlelhető.

A kihelyezett tőkék jótállás és bekebelezéssel biztosítva némi részben máig sincsenek.

A takarékpénztárban elhelyezett összeg a tőke-kimutatásban nem fordul elő.

Hernád-Kák. Ellennyugták és nyugták részben hiányzanak, kimutatott kiadás összege a nyugták összegének nem felel meg.

Az adó-tartozás összege túlmagas.

Gesztely. Ellennyugták és részben nyugták is hiányzanak; számadás azonban nem az utasítás szerint készítettett.

Csanálos. A számadás nem az utasítás szerint és nem a kiadott íven készítettett, csoportosítás azonban téves, vagyon-kimutatás hiányzik, nincs kimutatva, hogy a befolyt pénzek újból ki lettek-e helyezve.

Sóstófalva. Csoportosítás téves.

Kis-Dobsza. A lelkész-jelölés alkalmával felszámított 15 frt 50 kr kiadás túlmagasnak találtatott, mely 8 frtban megállapítván, a három kiküldött, 7 frt 50 kr visszafizetésére köteleztetik.

Legyes-Bénye. Nyugták és ellennyugták nincsenek, csoportosítás egyáltalán nincs.

V. Vizsgálat alá vétetett a *cigándi* járás egyházainak szám-
adása.

Luka. A számadás áttekintését igen nehezíti a különböző tőkék külön elsorolása, a kamatok igen nagy hátralékban állanak fenn, kötvények kellően biztosítva nincsenek.

Karos. A követelések biztosítva nincsenek, utasítandó, hogy jövőre a számadás ez évi 288 frt 44 kr felmaradvánnyal kezdődjék, számadás jövőre, nyugta és ellennyugtával látandó el.

Pácín. Csoportosítás hiányos, kötvények biztosítva nincsenek.

Az 1889-iki tőkepénznek összegénél az 1890-iki 7 frral kevesebb, ennek kiderítésével megbízatik az anya-egyház lelkésze, valamint azzal is, be van-e mind vezetve a befolyt tőke és a kamat a gondnoki számadásba, és erről szóló jelentését számvevőszék elnökéhez terjeszse be.

A lelkészi beköszönés alkalmával felszámított 6 frt 04 kr nehezményeztetik.

Karcsa. Magtár és vagyon kimutatás nincs, felvilágosítandó mért nincs bevételezve a pácini egyház által lelkész választás címén fizetett 11 frt 18 kr s különösen, hogy az egész költség lett-e felszámítva a kiadásban, vagy csak a Karesára eső $\frac{2}{3}$ -ad.

Karád. Nyugták és ellennyugták nincsenek.

A tanítóértekezlet költsége alkalmával felszámított összeg túl magasnak találtatván számvevőszék által ezen kérdés elbírálását az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

A közalap pótlására fizetett 5 frt nehezményeztetik, mennyiben a közalap elkülönítve kezelendő és hajtandó be.

Vagyon kimutatás nincs.

Czigánd Kifogás alá esik a 23. tétel alatti lelkészi hozatali 76 frt költség, a kiadás 46 frtban megállapítván, 30 frt a presbytérium által visszatérítendő.

Vagyon kimutatás hiányzik.

Örös. Ellennyugták hiányzanak.

Ricsé. Ellennyugta nincs, kiadások részben nyugtázva nincsenek, a lelkész hallgatás címén felszámított összeg kifogásoltatik.

Láca. Nyugták és ellennyugták hiányzanak, kifogásoltatik a kiadások 12. 26. 31. 34. 42. 43. és 44. tétele alatti kiadások, mint kellően nem igazoltak.

Semlyén. A közalap a gondnoki számadásban elő nem fordulhatván, annak itt szerepeltetése kifogásoltatik.

Az állami adó és ártér külön mutatandó ki.

Az egyenértéki adó címen 52 frt számítatván fel, miután

igazolva csak 50 frt van. a hiányzó 2 frtra gondnok magát igazolni tartozik, mivel ellen esetben annak befizetésére fog köteleztetni.

Nagy-Rozvány. Az 1889-iki számadás ellennyugtákkal el látva nincs.

A közalap a gondnoki számadásba be nem vezetendő.

Az 1889-iki számadás kiadási tétele oly tételeket tüntetnek fel, melyek igazolva egyáltalán nincsenek és egyetlen egy más egyház számadásában sem fordulnak elő, melyért számvevőszék rosszalását fejezi ki, figyelmeztetvén presbyteriumot, hogy jövőre hason kiadásoktól annál is inkább ovakodjék, mivel azok elfogadtatni nem fognak.

Az 1890. évi számadás kiadási tételei igazolva nem lévén, utólag számvevőszék elnökének a nyugta kiadás 3 tételéről bemutatandó lesz.

A nyugták jövőre az utasítás szerint állítandók ki.

Elvi kérdések.

1. Egyházi kiküldetések alkalmával csak az utazási költség számítható fel.

2. A számadások másolatai az eredetivel egyidejűleg készítendőek el; úgy az egyháztanács, mint egyházlátogatás, valamint a járási számvevő által aláírandók.

3. A mellékletek a számadáshoz hozzá füzendők.

4. Minden egyház gondnoka és lelkésze utasítatik, hogy 1891. évi vagyon kimutatását szigorúan az utasításhoz alkalmazkodva készítse el, hogy külön kitéüntetve legyenek mindazon tárgyak, melyek a lelkész, tanító, vagy gondnok felügyelete alatt állanak, — s a mennyiben a vagyoni kimutatás helyesnek fog számvevőszék által találtatni, jövőre csak az évi változások tüntetendők ki, s a vagyoni kimutatás csak öt évenként készítendő újra, mely általános szabály alól kivételnek azon egyházak, melyek vagyoni kimutatása számvevőszék által nem fog helyesnek találtatni, mely egyházak vagyoni kimutatása újból lesz készítendő.

5. A számvevőszék ama határozatai, melyek valamely kiadási tételt rosszalva annak visszafizetését rendeli el, az egyházmegyei jegyzőkönyvbe az egyház látogatás által leendő figyelembe vétel végett felveendő.

6. A közalapi és közpénztári pénzek mindig külön kezelendők és a közalap a gondnoki számadásba nem veendő fel.

7. A gondnoki számadások és azok mellékletei, úgy ezek másolatai észrevételek kíséretében az egyházlátogatás által aláírandók.

8. Amennyiben több ízben tapasztaltatott, hogy az egyház presbyteriuma különböző alkalmakból egyáltalán nem indokolható kiadásokat szavaz meg, — jövőre nézve ilyenektől annál inkább tartózkodjék, — mivel ilyen nem indokolható kiadások felmerülte esetében a presbyterium annak visszafizetésére fog köteleztetni.

Jegyzették: *Kónya András* főjegyző az 1, 2, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 46, 47, 48, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 70, 75, 76, 88, 89, 90, 91, 92 és 94;

Czinke István: a 3, 18, 19, 20, 26, 32, 33, 63, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 93;

Komjáthy Gábor: 4, 5, 7, 8, 16, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 49, 68, 71, 72, 73, 74, 77, 78, 87;

Dr. Kesső Géza: 17, 24, 45, 50, 69, 79, 80, pontokat és a számvevőszéki jegyzőkönyvet.

Betűrendes tárgymutató

*arra nézve, hogy mely számú pontok mely egyházak, hivatalokat
vagy egyeseket illetnek.*

- Árvai Ilonát illeti a 61. pont.
- Bacskai Károly lelkészt 9.
- Balog Kálmán tanítót 10.
- Bálint Dezsőt 91.
- Barta János tanítót 5.
- Barta József s.-lelkészt 63.
- Bereckii egyházat 68.
- Béki Endre tanítót 11.
- Bodnár Kálmán tanítót 10.
- Bodnár Lajos tanítót 93.
- Bódolai József tbíró 8. 34. 88.
- Bódogh Károly tbíró 8. 88.
- Berzéki egyházat 30. 31.
- Cigándi egyházat 84.
- Cigándi járásbeli egyházakat 83.
- Cinke Istvánt 7. 52. 63. 88.
- Csanálosi egyházat 93.
- Csobaji egyházat 36. 37.
- Csontos Károly árváit 67.
- Erdélyi József lelkészt 9.
- Egyházmegyét általában 26.
- Egyházakat általában 90.
- Egyházkerületet 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21.
- Egyházkerületi ügyészt 71.
- Esperesi hivatalt 5. 7. 74. 83.
- Gesztelyi egyházat 32. 33.
- Hubay Bertalan tanítót 10. 23.
- Igaz József lelkészt 44.
- Jakab János s.-lelkészt 12.
- Kajdi Menyhért visi lakost 63.
- Karádi egyházat 86.
- Kaskó Pál n.-kövesdi lakost 81.
- Kántor Ferenc tanítót 79.
- Keresztúri József tbíró 7.
- Kesső Géza dr. egyházmegyei ügyészt 7. 34. 24. 49. 50. 72. 78. 79.
- Király-helmeczi egyházat 74. 75.
- Komjáthy Gábort 7. 77.
- Kovács János v.-ujfalusi lelkészt 38.

- Kónya András 7. 88. 93.
 Körlátogatókat 93.
 Körössy György tanácsbíró 4. 7. 79.
 Lácai egyházat 69. 70.
 Lelesz-pólyáni egyházat 72. 73.
 Liszkai egyházat 51. 52.
 Mádi egyházat 39.
 Máté Gyula lelkészt 19.
 Meczner András tbíró 7. 8.
 Meczner Béla egyházmegyei gondnokot 7. 25. 77.
 Mezőssy László toicsvai gondnokot 54.
 Monoki egyházat 16. 49.
 Nagy Károly szomotori lelkészt 71.
 Nagy-Kövesdi egyházat 81.
 Olaszii egyházat 14. 46. 48.
 Ölbey Jánosnét 79.
 Pap János golopi lakost 42. 43.
 Pácini egyházat 82.
 Pál Albert lelkészt 85.
 Petrahói egyházat 55. 56.
 Pilisy Ferdinánd tanácsbíró 3. 7.
 Pthrügyi egyházat 35.
 Rác Abrahám lelkészt 38.
 Réthy Pál lelkészt 42. 43.
 Ricsei egyházat 79.
 Sarkady Antal lelkészt 66.
 Sárospataki egyházat 58. 59. 61.
 Séra József pácini gondnokot 82.
 Simai egyházat 62.
 Semsey József l.-lelkészt 38.
 Sóstófalvi h.-egyházat 20.
 Sőregi Márton tanítót 5.
 Szabó Gyula dr. miskolci lakost 40.
 Szabó József ezredes 40.
 Szánthó István lelkészt 46. 47.
 Szendrei Sándor tanítót 10.
 Szentesi egyházat 78.
 Szerencsi egyházat 44.
 Szakácsi János főköndnokot 60.
 Szinyei Gerzson tanácsbíró 6. 7. 8.
 Szomotori egyházat 71.
 Schreiber Izidort 87.
 Takta kenézi egyházat 34.
 Tállyai egyházat 17. 45.
 Tárkányi társegyszázakat 80.
 Tisza-Ladányi egyházat 13. 23.
 Toicsvai egyházat 15. 53. 54. 93.
 Tóth András ondi bíró 41.
 Tóth Lajos tanácsbíró 8. 32. 50. 88.
 Túróczi István gesztelyi lakost 32.

Vay Sándor bírót 3. 88.
Vajdácskai egyházat 67.
Vecsey Oláh Miklós tanácsbíró 7. 8. 63. 88.
Végh János lelkészt 71.
Vékey József gesztelyi lakost 32.
Végh Bertalan ügyvédet 57.
Vékei egyházat 76. 77.
Visi egyházat 18. 64. 63. 65. 66.
Zitás István ifj. lelkészt 9. 93.
